

Artykuły zgodne
ze standardem WCAG 2.0
na www.een.org.pl

8 (211) 2021
www.een.org.pl

ROLNICZY HANDEL
DETALICZNY

SLIM VAT 2

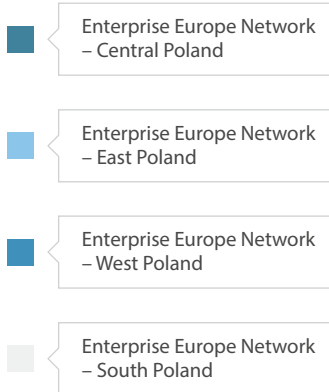
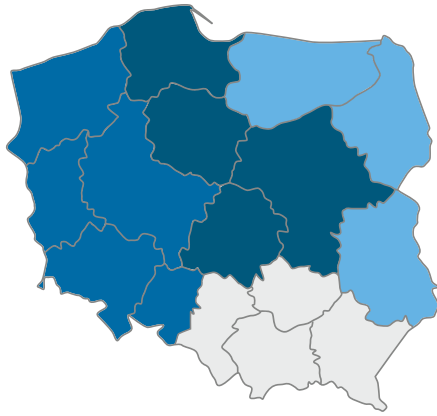
PRODUKTY PODWÓJNEGO
ZASTOSOWANIA

BIULETYN EURO INFO

ISSN 2544-4719

Konsorcja realizujące projekt Enterprise Europe Network w Polsce

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-Central Poland

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

ul. Pańska 81/83, 00-834 Warszawa
tel. (22) 432 71 02
www.een.org.pl

Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego

ul. Racjonalizacji 6/8, 02-673 Warszawa
tel. (22) 847 53 68
www.een-centralpoland.eu

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości

ul. Piotrkowska 86, 90-103 Łódź
tel. (42) 630 36 67
www.frp.lodz.pl

Stowarzyszenie „Wolna Przedsiębiorczość”

ul. Piekarnicza 12A
80-126 Gdańsk
tel. 58 350 51 40
www.een.pomorskie.pl

Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego SA

ul. Włocławska 167, 87-100 Toruń
tel. (56) 699 54 80-83
www.een.tarr.org.pl

Uniwersytet Warszawski DELab

ul. Dobra 56/66, 00-312 Warszawa
tel. (22) 55 27 606
www.delab.uw.edu.pl/een/

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-East Poland

Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego

ul. Starobojarska 15, 15-073 Białystok
tel. (85) 740 86 83
www.pfrr.pl, www.een-polskawschodnia.pl,
www.een.pfrr.pl

Centrum Innowacji i Transferu Technologii, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ul. Prawocheńskiego 9, 10-720 Olsztyn
tel. (89) 523 39 00
www.uwm.edu.pl, www.een-polskawschodnia.pl,
www.uwm.edu.pl/een

Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Olsztynie

ul. Jagiellońska 91a, 10-356 Olsztyn
tel. (89) 512 24 05
www.een.wmarr.olsztyn.pl,
www.een-polskawschodnia.pl

Centrum Innowacji i Transferu Technologii Politechniki Lubelskiej

ul. Nadbystrzycka 38H, 20-618 Lublin
tel. (81) 538 42 70
<http://lctt.pollub.pl>,
www.een-polskawschodnia.pl,
www.citt.pollub.pl

Lubelska Fundacja Rozwoju

Rynek 7, 20-111 Lublin
tel. (81) 528 53 11-12-31
www.lfr.lublin.pl,
www.een-polskawschodnia.pl

Park Naukowo-Technologiczny Polska Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

ul. Innowacyjna 1, 16-400 Suwałki
tel. (87) 564 22 24-25
www.park.suwalki.pl,
www.een-polskawschodnia.pl

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-South Poland

Centrum Transferu Technologii, Politechnika Krakowska

ul. Warszawska 24, 31-155 Kraków
tel. (12) 628 28 45
www.transfer.edu.pl

Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie

ul. Floriańska 3, 31-019 Kraków
(12) 428 92 55
www.iph.krakow.pl

Górnośląska Agencja Przedsiębiorczości i Rozwoju sp. z o.o.

ul. Wincentego Pola 16, 44-100 Gliwice
tel. (32) 339 31 10
www.gapr.pl

Fundusz Górnośląski SA Oddział w Katowicach

ul. Powstańców 17, 40-039 Katowice
tel. 32 72 85 828
www.enterprise.fgsa.pl

Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.

ul. Studencka 1, 25-323 Kielce
tel. (41) 343 29 10
www.it.kielce.pl

Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa

ul. Sienkiewicza 53, 25-002 Kielce
tel. (41) 368 02 78
www.siph.com.pl

Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego SA

ul. Szopena 51, 35-959 Rzeszów
tel. (17) 867 62 34
www.rarr.rzeszow.pl

Stowarzyszenie Grupy Przedsiębiorców Przemysłu Lotniczego Dolina Lotnicza

ul. Szopena 51, 35-959 Rzeszów
tel. (17) 850 19 35
www.dolinalotnicza.pl

Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania

ul. mjr. H. Sucharskiego 2, 35-225 Rzeszów
tel. (17) 852 49 75
www.een.wsiz.pl

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-West Poland

Wrocławskie Centrum Transferu Technologii, Politechnika Wrocławska

ul. Smoluchowskiego 48, 50-372 Wrocław
tel. (71) 320 33 18
www.wctt.pwr.edu.pl

Poznański Park Naukowo-Technologiczny Fundacji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza

ul. Rubież 46, 61-612 Poznań
tel. (+48) 61 827 97 46
www.ppnt.poznan.pl

Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Koninie

ul. Zakładowa 4, 62-510 Konin
tel. (+48) 63 245 30 95
www.arrkonin.org.pl

Centrum Przedsiębiorczości i Transferu Technologii Uniwersytetu Zielonogórskiego

ul. Syrkiewicza 6, 66-002 Nowy Kiszelin
tel. (+48) 504 070 281
www.cptt.uz.zgora.pl

Fundacja Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości

ul. Częstochowska 25, 62-800 Kalisz
tel. (+48) 62 765 60 58
www.kip.kalisz.pl

Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego SA

ul. Szczawieńska 2, 58-310 Szczawno-Zdrój
tel. (+48) 74 648 04 50
www.darr.pl

Stowarzyszenie „Promocja Przedsiębiorczości” w Opolu

ul. Damrota 4, 45-064 Opole
tel. (+48) 77 456 56 00
www.een.opole.pl

Regionalne Centrum Innowacji i Transferu Technologii

ul. Jagiellońska 20-21, 70-363 Szczecin
tel. (+48) 91 449 41 09
www.innowacje.zut.edu.pl

Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego – Szczecińskie Centrum Przedsiębiorczości

ul. Kolumba 86, 70-035 Szczecin
tel. (+48) 91 433 02 20
www.zsrg.szczecin.pl/een/

Drodzy Czytelnicy,

kilka miesięcy temu weszła w życie decyzja Komisji Europejskiej 2021/914 w sprawie standardowych klauzul umownych (SKU) dotyczących przekazywania danych osobowych do państw trzecich. Zastąpiła ona wcześniejsze decyzje, które były przyjęte na podstawie dyrektywy 95/46 i wymagały dostosowania do obecnego stanu prawnego. SKU stanowią odpowiednie zabezpieczenia w rozumieniu art. 46 RODO, które umożliwiają przekazywanie danych poza Europejski Obszar Gospodarczy. Nabrało to szczególnego znaczenia po wyroku Schrems II. SKU odnoszą się do różnych scenariuszy przekazywania danych, tj. do przekazywania danych między administratorami, przekazywania danych przez administratora podmiotowi przetwarzającemu w państwie trzecim, przekazywania między podmiotami przetwarzającymi oraz przekazywania danych przez podmiot przetwarzający administratorowi w państwie trzecim. Więcej na ten temat można dowiedzieć się dzięki lekturze artykułu pt. „Nowe standardowe klauzule umowne”.

Polecamy także tekst pt. „Produkty podwójnego zastosowania”. Dowiemy się z niego, które towary czy usługi mogą służyć zarówno do celów militarnych, jak i cywilnych i jakie rodzi to konsekwencje dla ich eksporterów.

Zapraszamy także do zapoznania się z najnowszymi ofertami współpracy zagranicznej pochodzącymi z bazy POD (Partnership Opportunities Database), prowadzonej przez Komisję Europejską i udostępnianej ośrodkom Enterprise Europe Network.

Z wyrazami szacunku
zespół redakcyjny
Biuletynu Euro Info

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do ich zmiany i redagowania. Uwagi i komentarze prosimy kierować na adres: biuletyn_ei@parp.gov.pl.

Wszystkie teksty zawarte w Biuletynie Euro Info mogą być przedrukowane wyłącznie po uzyskaniu zgody redakcji. Zainteresowanych prenumeratą prosimy o kontakt z najbliższym ośrodkiem Enterprise Europe Network.

Biuletyn Euro Info, wydawany przez ośrodek Enterprise Europe Network przy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, jest współfinansowany przez Komisję Europejską ze środków pochodzących z programu COSME na lata 2014–2020 oraz przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii w ramach programu pn. „Udział Polski w programie na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME) oraz w instrumentach finansowych programów UE wspierających konkurencyjność przedsiębiorstw w latach 2015–2021”.

Komisja Europejska lub osoby występujące w jej imieniu nie są odpowiedzialne za informacje przedstawione w publikacji. Poglądy wyrażone w publikacji są poglądami Autorów i nie muszą pokrywać się z działaniami Komisji Europejskiej.

Spis treści

- 4 | **Ochrona danych osobowych**
Wizerunek osoby fizycznej

- 8 | **Ochrona danych osobowych**
Nowe standardowe klauzule umowne

- 12 | **Podatki**
Pakiet SLIM VAT 2

- 16 | **Rolnictwo**
Rolniczy Handel Detaliczny (RHD)

- 21 | **Produkty podwójnego zastosowania**
Produkty podwójnego zastosowania

- 25 | **Zamówienia publiczne**
Brak konfliktu interesu i niekaralności
w zamówieniach publicznych

- 30 | **Aktualności**

- 31 | **Oferty współpracy**

Redaktor naczelny: Paweł Sikorski
Zespół: Agata Kudelska, Eryk Rutkowski
Korekta: Pracownia C&C Sp. z o.o.
Adres redakcji: Enterprise Europe Network przy
PARP
ul. Pańska 81/83, 00-834 Warszawa
Telefon: 22 432 71 02

**Skład, druk
i dystrybucja:** Pracownia C&C Sp. z o.o.
www.ccp.com.pl
Zdjęcia: AdobeStock
Nakład: 1400 egz.

Wizerunek osoby fizycznej

Prawne aspekty i ochrona

Małgorzata Maciejewska

Wizerunek osoby fizycznej nie został zdefiniowany na gruncie polskiego prawa. Przyjmuje się zatem, że należy stosować się do definicji słownikowych oraz tych wypracowanych przez doktrynę i orzecznictwo. Według Słownika Języka Polskiego PWN wizerunek to „czyjaś podobizna na rysunku, obrazie, zdjęciu itp.” lub „sposób, w jaki dana osoba lub rzecz jest postrzegana i przedstawiana”. Mamy więc do czynienia z dwoma aspektami wizerunku – fizycznym, namacalnym odwzorowaniem wyglądu oraz niematerialnego dobra osobistego.

Aby podobizna osoby fizycznej mogła być uznana za wizerunek podlegający ochronie prawnej, musi ona pozwalać na rozpoznanie tej osoby szerokiemu gronu odbiorców, a zatem wykraczającemu poza najbliższe grono rodzinne czy towarzyskie tej osoby. Wizerunkiem nie będzie np. sylwetka czy fragment ciała niepozwalający na rozpoznanie danej osoby.

Podstawy prawne ochrony wizerunku

Podstawową regulacją kwestii wizerunku, na której opiera się cała jego cywilnoprawna ochrona, jest art. 81 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej: Prawo autorskie). Zgodnie z nim „rozpowszechnianie wizerunku wymaga zezwolenia osoby na nim przedstawionej”. Przepis przewiduje również od tej zasady wyjątki, o czym później.

Wizerunek jest również wymieniony wprost w katalogu dóbr osobistych w art. 23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (dalej: Kodeks cywilny). Biorąc pod uwagę, że jest to katalog otwarty, należy uznać, że ustawodawca uznał wizerunek za szczególnie ważne dobro. Przepisy Kodeksu cywilnego

pozwalają na szerszą ochronę wizerunku niż przewiduje to Prawo autorskie. Art. 23 chroni bowiem wizerunek nie tylko przed niekontrolowanym rozpowszechnianiem, ale także przed jakimkolwiek innym naruszeniem, ponieważ nawet dozwolone wykorzystywanie wizerunku może powodować szkodę (co zwłaszcza dotyczy osób publicznych). Zarówno wizerunek jako podobizna człowieka, jak i jego niematerialny wymiar stanowią dobro osobiste osoby fizycznej i jako takie podlegają ochronie. Judykatura spiera się co do tego, czy tylko osoby fizyczne posiadają wizerunek, czy też jest możliwe przypisanie go osobom prawnym i innym podmiotom.

Należy pamiętać, że wizerunek jest również daną osobową, czyli informacją o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej. Oznacza to, że jego przetwarzanie (utrwalanie, publikacja, przechowywanie itp.) podlega przepisom Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych; dalej: RODO). Przynajmniej oznacza to, że do operacji na wizerunku osoby fizycznej niezbędne jest istnienie podstawy prawnej, a na przetwarzającym ciąży szereg obowiązków informacyjnych i z zakresu bezpieczeństwa danych.

Pewne aspekty wizerunku reguluje również ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe. Wyłącza ona możliwość publikacji wizerunku osób, przeciwko którym toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe, a także świadków, pokrzywdzonych i poszkodowanych, chyba że wyraziły na to zgodę. Prokurator lub sąd może jednak ujawnić wizerunek ze względu na ważny interes społeczny.

Nie należy również zapominać o tym, że ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny (dalej: Kodeks karny) kwalifikuje niektóre działania związane z wizerunkiem osoby fizycznej jako czyny zabronione pod groźbą kary. I tak podszycie się pod inną osobę poprzez wykorzystywanie jej wizerunku w celu wyrządzenia jej szkody stanowi formę uporczywego nękania (art. 190a § 2). Karalne jest również utrwalanie lub rozpowszechnianie wizerunku osoby nagiej lub w trakcie czynności seksualnej bez jej zgody lub przy użyciu przemocy, groźby bezprawnej lub podstępnej (art. 191a § 1). Wreszcie zabroniona jest produkcja, rozpowszechnianie, publikacja, a nawet przechowanie i posiadanie treści pornograficznych przedstawiających wizerunek małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej (art. 202 § 4b).

Zgoda na utrwalanie i publikację wizerunku

Wspomniany już art. 81 Prawa autorskiego wymaga do rozpowszechniania wizerunku uzyskania zezwolenia (zgody) osoby na nim przedstawionej. **Przepisy nie regulują, w jaki sposób zgoda ma zostać wyrażona** – nie musi być to zatem forma pisemna. Praktyka wskazuje jednak, że wskazane jest utrwalenie zgody. Należy również pamiętać, że brak sprzeciwu wobec fotografowania czy nagrywania nie jest równoważny z udzieleniem zgody na rozpowszechnianie wizerunku, a może jedynie świadczyć o zgodzie na jego utrwalenie. Zgoda może zostać odwołana. Zławsza gdy sposób wykorzystywania wizerunku narusza dobra osobiste osoby, której wizerunek utrwalono, czego ta osoba nie przewidywała, udzielając zgody.

Od powyższej zasady przewidziano wyjątki. Są nimi zapłata za pozowanie, publikacja wizerunku osoby powszechnie

znanej, jeżeli wizerunek wykonano w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych, w szczególności politycznych, społecznych, zawodowych oraz publikacja wizerunku osoby stanowiącej jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz czy publiczna impreza. Nie ma legalnej definicji „zgromadzenia” czy „publicznej imprezy”. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego może to być każda publiczna grupa ludzi (np. manifestacja, publiczność koncertu czy wydarzenia sportowego). Należy jednak pamiętać, że powoływanie się na wyjątki bywa nadużywane. Na przykład w kontekście osób publicznych zgoda na rozpowszechnianie wizerunku nie jest potrzebna, jeśli został on utrwalony w związku z działalnością tej osoby, z której jest znana.

Osoby, których wizerunek został utrwalony na zdjęciach czy nagraniach krajobrazu czy zgromadzenia, nie mają co do zasady prawa do decydowania o rozpowszechnieniu swojego wizerunku. Ważne aby na publikowanym zdjęciu czy filmie dana osoba nadal stanowiła jedynie szczegół – nie jest zatem dozwolone wycięcie i wyszczególnienie wizerunku jednej osoby czy pozorne zamaskowanie jej twarzy w taki sposób, że nadal jest możliwe jej rozpoznanie.

Pojawia się jednak pytanie, czy osoby te mogą protestować przeciwko fotografowaniu lub nagrywaniu ich w miejscu publicznym. Odpowiedź jest zdecydowanie przecząca – nie ma przepisów, które zabraniałyby fotografowania czy nagrywania innych osób, o ile nie spełnia to przesłanek naruszenia prywatności (jako dobra osobistego) czy stalkingu (o czym może być mowa w przypadku uporczywego nagrywania tych samych osób w sposób powtarzający się) ani nie utrudnia działań służbom ratunkowym czy Policji. **Przepisy mówią bowiem o nieuprawnionym rozpowszechnianiu wizerunku, a nie jego utrwalaniu.**

O właściwym zastosowaniu wyjątków od zasady otrzymania zgody na rozpowszechnianie wizerunku należy pamiętać nie tylko przy użytku do celów gospodarczym (tzw. biznesowym), ale również i w celach prywatnych.

Wizerunek jako dana osobowa

Jak wskazano już wcześniej, wizerunek jest również daną osobową. W związku z tym nawet jeśli nie istnieje obowiązek

otrzymania zgody na rozpowszechnianie wizerunku, to istnieje konieczność spełnienia obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 13 i 14 RODO. W zależności od sposobu pozyskiwania danych, osobie, której wizerunek dotyczy, musi zostać przekazany szereg informacji, z których najważniejsze to tożsamość przetwarzającego, cel i podstawa prawna przetwarzania, odbiorcy danych czy okres ich przechowywania. Osoba taka musi również zostać poinformowana o swoich prawach (takich jak na przykład prawo do wniesienia sprzeciwu czy skargi, przenoszenia danych, czy ich sprostowania lub ograniczenia ich przetwarzania).

Należy jednak pamiętać, że nie w każdym przypadku, kiedy dochodzi do przetwarzania danych osobowych, RODO znajdzie zastosowanie. Ma to miejsce wtedy, kiedy przetwarzanie danych odbywa się w celu realizacji czynności o charakterze domowym lub osobistym. Osoba fizyczna nie staje się zatem administratorem w rozumieniu RODO, jeżeli trzyma albumy z pamiątkowymi zdjęciami.

Skoro nie ulega wątpliwości, że wizerunek jest daną osobową, to czy można również określić go jako daną wrażliwą

albo biometryczną? Zgodnie z art. 4 pkt 14 dane biometryczne to dane osobowe, „które wynikają ze specjalnego przetwarzania technicznego, dotyczą cech fizycznych, fizjologicznych lub behawioralnych osoby fizycznej oraz umożliwiają lub potwierdzają jednoznaczną identyfikację tej osoby, takie jak wizerunek twarzy lub dane daktyloskopijne”. Przesłanki muszą zostać spełnione łącznie.

Z powyższego wynika, że sam wizerunek nie jest daną biometryczną, o ile nie został utrwalony w odpowiedni sposób. Preambuła RODO w punkcie 51 wskazuje zresztą, że fotografie przedstawiające wizerunki osób fizycznych są objęte definicją danych biometrycznych tylko w przypadkach, gdy są przetwarzane **specjalnymi metodami technicznymi, umożliwiającymi jednoznaczną identyfikację osoby fizycznej lub potwierdzenie jej tożsamości**. Grupa Robocza art. 29 wyodrębniła kilka biometrycznych metod identyfikacji tożsamości i wśród tych dotyczących wizerunku można wyróżnić rozpoznawanie twarzy. Daną biometryczną będą zatem niektóre zdjęcia czy wizerunek przetwarzany przez oprogramowanie do rozpoznawania twarzy.

Konsekwencjami płynącymi z zakwalifikowania wizerunku jako danej biometrycznej jest uznanie go również za daną wrażliwą (inaczej – sensytywną lub szczególnej kategorii). Danych takich co do zasady nie wolno przetwarzać, jednakże od tego zakazu przewidziano kilka wyjątków, w szczególności zgodę osoby, której dane dotyczą (chyba, że prawo nie pozwala na uchylecie zakazu w ten sposób), niezbędność przetwarzania do wypełnienia obowiązków i wykonywania szczególnych praw w dziedzinie prawa pracy, zabezpieczenia społecznego i ochrony socjalnej, przetwarzanie danych w sposób oczywisty upublicznionych przez osobę, której dotyczą, sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez sądy czy interes publiczny w dziedzinie zdrowia publicznego.

W przypadku wizerunku, który jest daną biometryczną, dozwolonym przetwarzaniem będzie np. wykonywanie zdjęć biometrycznych (paszportowych, zdjęć do dowodów osobistych), analiza nagrań audiowizualnych w toku postępowania dowodowego przed sądem czy

też stosowanie oprogramowania do rozpoznawania twarzy w ramach procedur bezpieczeństwa.

Każdy z tych celów ma oczywiście swoje ograniczenia i wytyczne pozwalające na ich zastosowanie. Ważne jest, aby stosowane środki były uzasadnione celem, dla którego są przetwarzane. Uznanie, że zachodzi możliwość przetwarzania danych biometrycznych, wymaga każdorazowo wnikliwej analizy i zachowania daleko posuniętej ostrożności. Natomiast wszelkie operacje na takich danych muszą odbywać się z zachowaniem najwyższych standardów bezpieczeństwa.

Wizerunek w prawie pracy

Często pojawiają się wątpliwości dotyczące tego, na ile pracodawca może operować wizerunkiem swojego pracownika.

Przede wszystkim należy wrócić do podstawowych regulacji dotyczących wizerunku, a zatem art. 81 Prawa autorskiego i RODO (konkretnie art. 6 i 9, które określają dopuszczalność przetwarzania danych osobowych). Z punktu widzenia Prawa autorskiego pracodawca do wykorzystania wizerunku pracownika musi

albo posiadać jego zgodę, albo musi wystąpić jedna z przesłanek pozwalających na jej pominięcie. Oznacza to, że pracodawca może rozpowszechniać wizerunek pracownika bez jego zgody, jeśli pracownik ten – w związku ze swoim zatrudnieniem – jest osobą publiczną, otrzymał za pozowanie wynagrodzenie, lub stanowi na nagraniu czy też zdjęciu jedynie szczegół całości.

Przepisy dotyczące przetwarzania danych osobowych wymagają zaś albo również zgody pracownika, albo odrębnej podstawy prawnej. Postawy te zawiera przede wszystkim ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (dalej: Kodeks pracy). Zgodnie z art. 22¹ Kodeksu pracy pracodawca ma prawo żądać od kandydata na pracownika oraz od osoby zatrudnionej szeregu danych, takich jak np. imię i nazwisko, PESEL czy numer rachunku bankowego. Do uzyskania innych danych niż jednoznacznie wymienionych – na przykład właśnie wizerunku – pracodawca musi otrzymać zgodę pracownika albo musi być to niezbędne do zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa. Brak udzielenia zgody lub jej wycofanie nie może być podstawą niekorzystnego traktowania, a także nie może powodować wobec pracownika czy kandydata jakichkolwiek negatywnych konsekwencji.

Przykładem takiej innej podstawy przetwarzania wizerunku pracownika są identyfikatory. Na gruncie praktyki pojawiło się pytanie, czy pracodawca może zobowiązać pracownika do dostarczenia swojego zdjęcia w celu sporządzenia pracowniczego identyfikatora. Mimo że takie uprawnienie nie wynika z żadnego przepisu prawa, to wiodące stanowisko w tej sprawie (nie tylko sądów, w tym Sądu Najwyższego, ale też Głównego Inspektora Ochrony Danych Osobowych – poprzednika dzisiejszego Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych) jest pozytywne, o ile obowiązek ten wynika z wewnętrznych regulacji (regulaminu pracy czy układu zbiorowego, które stanowią źródła prawa pracy) i służy zapewnieniu właściwej organizacji procesu pracy, w tym w szczególności bezpieczeństwa pracowników rozumianego jako możliwość szybkiej identyfikacji osób, które są pracownikami, oraz ograniczenia dostępu dla osób nieupoważnionych.

Jeśli chodzi o dane biometryczne, to co do zasady mogą być przetwarzane wyłącznie z inicjatywy pracownika. Pracodawca może z własnej inicjatywy przetwarzać dane biometryczne wyłącznie w przypadku, gdy podanie takich danych jest niezbędne ze względu na kontrolę dostępu do szczególnie ważnych informacji, których ujawnienie może narazić pracodawcę na szkodę, lub dostępu do pomieszczeń wymagających szczególnej ochrony. Również pracodawca zatrudniający cudzoziemców może, a nawet ma obowiązek przetwarzać wizerunek pracowników, który czasem przybierze postać danej biometrycznej. Zgodnie z art. 2 Ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej musi on przechowywać kopie dokumentu uprawniającego cudzoziemca do pobytu na terenie kraju przez cały okres zatrudnienia. Często tym dokumentem jest paszport (również biometryczny) czy wiza. Wykonując kopię tego dokumentu, utrwała się również jego wizerunek.

Wreszcie, zgodnie z art. 22² § 1 Kodeksu pracy, pracodawca może w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracowników lub ochrony mienia lub kontroli produkcji lub zachowania w tajemnicy

informacji poufnych wprowadzić szczególny nadzór nad terenem zakładu pracy lub terenem wokół niego w postaci środków technicznych umożliwiających rejestrację obrazu – czyli zastosować monitoring. Pracodawca nie musi uzyskiwać zgody pracowników na stosowanie monitoringu, jednakże ma obowiązek uregulować jego stosowanie w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie pracy albo po prostu w ogłoszeniu. Wprowadzając monitoring, pracodawca musi poinformować o tym pracowników z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem. Teren musi zostać odpowiednio oznaczony, a wizerunek może być przetwarzany przez maksymalnie trzy miesiące.

* * *

Bibliografia

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) – pkt 51 preambuły, art. 4 pkt 14, art. 6, art. 9, art. 10, art. 13 i art. 14.
- Ustawa z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – art. 2,
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny – art. 23.
- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy – art. 221, art. 221a, art. 221b i art. 222.
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 roku Prawo prasowe – art. 13.
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych – art. 81.
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny – art. 190a § 2, art. 191a § 1 i art. 202 § 4b.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 czerwca 2018 roku, sygn. akt: I ACa 1515/17.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30 maja 2006 roku, sygn. akt: I ACa 246/05.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 lutego 2005 roku, sygn. akt: I ACa 509/04.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 lipca 2009 roku, sygn. akt: VI ACa 5/09.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 kwietnia 2005 roku, sygn. akt: I ACa 566/04.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 czerwca 2017 roku, sygn. akt: VI ACa 293/16.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 grudnia 2013 roku, sygn. akt: VI ACa 480/13.
- Wyrok Sądu Najwyższego Izby Cywilnej z dnia 24 lipca 2020 roku, sygn. akt: I CSK 673/18.
- Wyrok Sądu Najwyższego Izby Cywilnej z dnia 24 stycznia 2008 roku, sygn. akt: I CSK 341/07.
- E. Ferenc-Szydełko (red.), Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz. Wyd. 3, Warszawa 2016.
- dr J. Łuczak-Tarka, A.J. Michałowicz, Prawna ochrona wizerunku – RODO a prawo autorskie w: PortalODO, dostęp 9 sierpnia 2018 r., <https://portalodo.com/2285-2/>.
- dr A. Kamińska-Pietnoczko, Przetwarzanie zdjęcia pracownika przez pracodawcę, w: MOPR 2020, Nr 10, s. 21.
- A. Partyk, Wizerunek osoby prawnej jako jej dobro osobiste, LEX/el. 2014, <https://sip.lex.pl/#/publication/419644534>.
- dr M. Rycak, Wizerunek pracownika można wykorzystać pod pewnymi warunkami w: „Rzeczpospolita”, 30 stycznia 2020 r.
- Wizerunek, hasło w: Słownik języka polskiego PWN, <https://sjp.pwn.pl/sjp/wizerunek;2579940.html>.

Małgorzata Maciejewska

radca prawny wpisany na listę Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi, partner Sobczak Maciejewska Zajac Kancelaria Radców Prawnych i Adwokatów sp. p.; specjalizuje się w zagadnieniach dotyczących danych osobowych, prawie spadkowym i prawie rodzinnym; zajmuje się także prawem konsumenckim, własności intelektualnej i cywilnym

Nowe standardowe klauzule umowne

Czym są i jaką spełniają rolę w działalności biznesowej?

Krzysztof Doliński, Paweł Borek

Standardowe klauzule umowne (dalej: SKU) są jednym ze środków legalizujących transfer danych osobowych poza Europejski Obszar Gospodarczy grupujący państwa członkowskie UE oraz Islandię, Norwegię i Liechtenstein (dalej: EOG). Są też często jedynym sposobem na dokonanie takiego transferu w sposób zgodny z prawem do państwa trzeciego (czyli poza EOG), w stosunku do którego Komisja Europejska nie wydała decyzji stwierdzającej odpowiedni poziom ochrony danych osobowych. Warto mieć na względzie, iż decyzji takich jest zaledwie kilka (najważniejsze z polskiego punktu widzenia dotyczą Zjednoczonego Królestwa, Szwajcarii oraz Kanady), przy czym – co warto podkreślić i szczególnie interesujące – brak takiej decyzji w stosunku do USA. W praktyce biznesowej SKU – w obliczu upadku projektów Safe Harbour i następnie Privacy Shield – stały się kluczowym narzędziem umożliwiającym kooperację pomiędzy przedsiębiorstwami z EOG i USA, która najczęściej nie jest przecież możliwa bez dzielenia się danymi osobowymi.

Potrzeba zmian w obszarze SKU

Standardowe klauzule umowne są z nami już od wielu lat, z tym że dotychczas obowiązujące wzorce stały się przestarzałe i mało adekwatne na potrzeby efektywnego stosowania ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO) w sposób, który nie będzie jednocześnie paraliżował biznesu. Nie uwzględniały one w szczególności faktu, że nie wszystkie dane, które podmiot z EOG potrzebuje przekazać podmiotowi z państwa trzeciego są danymi, których jest on administratorem. Dotyczyło to w szczególności danych zebranych w bazach klientów eksportera danych. Biznes w takiej sytuacji stosował różne

karkołomne rozwiązania, polegające np. na zawieraniu standardowych klauzul umownych bezpośrednio pomiędzy klientem dostawcy usługi – a więc faktycznego eksportera danych (administratorem) a podmiotem z państwa trzeciego, który był partnerem biznesowym dostawcy usługi (subprocesorem).

Decyzją nr (UE) 2021/914 z 4 czerwca 2021 r., która weszła w życie 27 czerwca 2021 r., Komisja Europejska przyjęła długo wyczekiwane nowe standardowe klauzule umowne dotyczące przekazywania danych osobowych do państw trzecich (nowe SKU). Decyzja ta była wyczekiwana przede wszystkim z tego właśnie powodu, że dotychczasowe standardowe klauzule umowne (stare SKU) nie umożliwiały transferu danych poza EOG w relacji pomiędzy podmiotem przetwarzającym i dalszym podmiotem przetwarzającym. Ograniczenie to stało się szczególnie odczuwalne po upadku tzw. Privacy Shield, sięjąc wśród bardziej świadomych przedsiębiorców popłoch odnośnie do tego, jak zalegalizować przetwarzanie przy użyciu dostawców z państw trzecich (takich jak USA) danych osobowych administrowanych przez podmiot trzeci – np. przez klientów danego przedsiębiorcy. Nowe SKU są rozwiązaniem dającym, pod pewnymi warunkami, możliwość transferu przez podmiot przetwarzający (procesora) danych poza EOG – zarówno do dalszego procesora, jak i do administratora danych. Oba te transfery nie były uwzględnione w starych SKU.

Moduły

Na wstępie warto poczynić uwagę ogólną. Dzielenie się danymi osobowymi następuje co do zasady w relacji poziomej: pomiędzy dwoma niezależnymi administratorami danych albo w relacji pionowej: pomiędzy administratorem danych

a procesorem albo pomiędzy procesorem a dalszym procesorem.

Na stare SKU składały się trzy odrębne decyzje:

- 1) Decyzja 2001/497/WE – mająca zastosowanie do przekazywania danych do administratora danych w państwie trzecim (tylko relacja pozioma pomiędzy dwoma niezależnymi administratorami danych).
- 2) Decyzja 2004/915/WE – mająca takie samo zastosowanie jak decyzja wcześniejsza, którą zmieniła, wprowadzając alternatywne brzmienie klauzul (tylko relacja pozioma pomiędzy dwoma niezależnymi administratorami danych).
- 3) Decyzja 2010/87/UE – mająca zastosowanie do powierzania przetwarzania danych osobowych procesorowi przez administratora danych (tylko relacja pionowa w dół: administrator danych – procesor).

Nowe SKU podzielone zostały na 4 następujące moduły, które zobrazują wyraźnie podstawowe braki starych SKU:

- 1) Moduł I: przekazywanie danych pomiędzy administratorami – moduł ten stanowi więc odpowiednik starych SKU wprowadzonych Decyzją 2001/497/WE oraz 2004/915/WE (relacja pozioma pomiędzy dwoma niezależnymi administratorami danych).
- 2) Moduł II: przekazywanie danych przez administratora podmiotowi przetwarzającemu zlokalizowanemu poza EOG – moduł ten stanowi więc odpowiednik starych SKU wprowadzonych przez Decyzję 2010/87/UE (relacja pionowa: administrator danych – procesor).
- 3) Moduł III: przekazywanie danych pomiędzy podmiotami przetwarzającymi – ten moduł stanowi bardzo wyczekiwane novum, który ma znacząco ułatwić korzystanie z usług podwykonawców i dostawców spoza EOG (relacja pionowa procesor – dalszy procesor).

4) Moduł IV: przekazywanie danych przez podmiot przetwarzający administratorowi znajdującemu się poza EOG – kolejne novum, dające np. możliwość polskiej agencji zatrudnienia wykonania screeningu pracownika (w zakresie prawnie dopuszczalnym) na zlecenie amerykańskiego klienta (relacja pionowa odwrócona: administrator danych – procesor).

Co istotne z modułów można korzystać łącznie, gdy dana relacja biznesowa zakłada dzielenie się danymi na różnych płaszczyznach – przy wykorzystaniu różnych modułów. Nowe SKU sugerują jednak, aby w sytuacji takiej odrębnie dla każdej płaszczyzny transferu danych uzupełnić osobne załączniki do nowych SKU. Jest to część nowych SKU, która analogicznie jak w przypadku starych SKU wymaga największego zaangażowania i uwagi od użytkownika dokumentu, precyzując co tak naprawdę dzieć ma się w danej relacji dzielenia się danymi osobowymi.

Dostęp do danych przez władze państwa importera danych (państwa trzeciego)

Nowe SKU, podobnie jak stare SKU, nie są złotym środkiem legalizacji transferu danych osobowych. By móc przekazać

dane osobowe do państwa trzeciego na podstawie SKU, eksporter danych (podmiot z państwa członkowskiego) zobowiązany jest upewnić się w pierwszej kolejności, że prawa i wolności podmiotów danych transferowanych do państwa trzeciego nie doznają uszczerbku – nie tylko ze strony przestępców, ale także ze strony władz danego państwa. Wyobraźmy sobie bowiem, że ktoś przekazuje nasze dane osobowe na Białoruś, do Korei Północnej czy Jemenu. Twierdzi przy tym, że nie mamy czego się obawiać, bo podpisał nowe SKU z importerem danych i są one bezpieczne. Czy pocujemy się w takiej sytuacji bezpiecznie? Najprawdopodobniej nie. Władze państwa, które jest w stanie zatrzymać przy użyciu myśliwca zagraniczny samolot pasażerski, by aresztować osobę uważaną za wroga publicznego z pewnością nie zawahają się przed zarekwirowaniem komputera czy innego nośnika danych. Nowe SKU wymagają od nas, tak jak i czyni to RODO oraz wyraził to dobitnie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w wyroku Schrems II, abyśmy każdorazowo przed transferem danych osobowych do państwa trzeciego upewnili się, czy zastosowane przez nas środki bezpieczeństwa zapewnią odpowiedni poziom prywatności podmiotów przekazywanych danych osobowych w danym państwie trzecim. TSUE skrytykował przy tym administrację USA, wskazując na jej zdecydowanie zbyt swobodne podejście do ingerencji w prywatność – w tym także obywateli zagranicznych

i wskazał, że transfer danych osobowych do USA na podstawie SKU jest co prawda dozwolony, ale **jedynie przy użyciu odpowiednich dodatkowych zabezpieczeń**. Tym łatwiej zrozumieć, że transfer danych osobowych do niektórych jurysdykcji traktować winniśmy jako w ogóle niedopuszczalny albo co najmniej obciążony wysokim ryzykiem dla praw i wolności podmiotów przekazywanych danych.

Zapewnienie importera danych

Zgodnie z klauzulą 14 nowych SKU strony gwarantują, że nie mają podstaw, by uważać, że prawa i praktyki w państwie, do którego dane osobowe są transferowane, uniemożliwiają podmiotowi odbierającemu dane wypełnianie jego obowiązków wynikających z nowych SKU. Powyższe opiera się na założeniu, że przepisy i praktyki obowiązujące w państwie przeznaczenia danych nie odbiegają znacząco na niekorzyść od unijnych standardów poszanowania prywatności i ochrony danych osobowych. Importer danych ma przy tym obowiązek wdrożenia odpowiednich środków zapewniających bezpieczeństwo danych – w tym w uzasadnionych przypadkach pseudonimizacji. Zauważyć należy, że pseudonimizacja danych nabiera faktycznie wyjątkowego

podmiotu, skorzystać należy już z nowych SKU (byłoby to zresztą i tak od samego początku konieczne, jeśli w grę miałyby wejść relacje określone w Modułach III–IV nowych SKU). W przypadku współpracy długotrwałej, zaplanowanej na czas wykraczający poza 27 grudnia 2022 r., opartej na wcześniej zawartych starych SKU, rozważyć należy możliwie szybkie zastąpienie starych SKU nowymi SKU. Nowe SKU wdrożyć należy również przed modyfikacją operacji przetwarzania objętych umową opartą na starym SKU.

Działania, które należy podjąć, przekazując dane do państwa „nieadekwatnego”

Po pierwsze, zastanowić musimy się, czy taki transfer danych jest w ogóle dopuszczalny. Formalnie rzecz biorąc konieczne jest tu przeprowadzenie analizy ryzyka dla praw i wolności podmiotów danych, jakie wynika z transferu danych do państwa trzeciego. Przeprowadzona analiza ryzyka powinna wykazać, czy ryzyko takie jest akceptowalne – a jeśli nie – to czy jesteśmy w stanie wdrożyć środki bezpieczeństwa mitygujące ryzyko do poziomu akceptowalnego.

Jak wcześniej wspomniano, nowe SKU zalecają tu przede wszystkim rozwiązanie pseudonimizacji danych. Takim oczywistym środkiem, który należy rozważyć, jest również szyfrowanie danych – najlepiej zarówno w spoczynku, jak i w transferze.

Innymi środkami bezpieczeństwa, które mogą pomóc w zapewnieniu odpowiedniego poziomu ochrony danych, są m.in.:

- 1) łączenie się z systemami zawierającymi dane przy użyciu bezpiecznego łącza VPN;
- 2) stosowanie oprogramowania pozwalającego na zdalne wyczyszczenie pamięci urządzenia, za pomocą którego przetwarzane są dane osobowe;
- 3) korzystanie z oprogramowania typu Vera Crypt, które nie tylko pozwala w prosty i darmowy sposób zaszyfrować dane zgromadzone w pamięci urządzenia, ale umożliwia

znaczenia jako środek mogący zabezpieczyć prawa i wolności jednostki nawet w przypadku, gdy do systemów czy dokumentacji zawierających dane osobowe dostęp uzyskają służby państwa trzeciego. Obowiązek powyższy dotyczy również eksportera danych, który powinien zadbać o ich należyte bezpieczeństwo w przesyłce (klauzula 8.6).

Nowe SKU dostrzegają przy tym, że w pewnym zakresie prawo lokalne może ingerować w zasady przetwarzania danych przez ich importera. Klauzula 8.5 stanowi, że jeśli prawo lokalne zabrania zwrotu lub usunięcia danych, importer danych nadal zobowiązany jest przetwarzać je w sposób zgodny z treścią nowych SKU. Także w świetle takiej potencjalnej sytuacji rozważenie pseudonimizacji danych wydaje się celowe – zwłaszcza gdy nie doprowadzi ono do paraliżu procesów biznesowych.

Powiadomienie eksportera danych

Zgodnie z klauzulą 16 nowych SKU podmiot odbierający dane niezwłocznie informuje podmiot przekazujący dane, jeżeli z jakiegokolwiek powodu nie może zapewnić przestrzegania nowych SKU. Powiadomienie takie ma ważki skutek – podmiot przekazujący dane jest zobligowany do trwałego lub czasowego wstrzymania przekazywania danych podmiotowi odbierającemu dane, co może być równoznaczne

ze wstrzymaniem albo wręcz zakończeniem współpracy.

Klauzula 16 zawiera zresztą przepis materialnoprawny umożliwiający podmiotowi przekazującemu dane rozwiązanie umowy zawartej z podmiotem odbierającym dane, gdy ten ostatni w rozsądnym terminie (nie dłuższym niż miesiąc) nie przywrócił zgodności przetwarzania danych z nowymi SKU.

Do kiedy obowiązują stare SKU?

Komisja Europejska dostrzegła, że wdrażanie stosowania nowych SKU wymaga czasu. Przewidziano więc przepisy intertemporalne stanowiące, że:

- 1) Stare SKU tracą moc ze skutkiem od dnia 27 września 2021 r.
- 2) Uznaje się, że umowy zawarte przed 27 września 2021 r. na podstawie starych SKU zapewniają odpowiednie gwarancje w rozumieniu art. 46 ust. 1 RODO do dnia 27 grudnia 2022 r., pod warunkiem że operacje przetwarzania stanowiące przedmiot umowy pozostaną niezmienione oraz że stosowanie starych SKU zapewnia, aby przekazywanie danych osobowych odbywało się z zastrzeżeniem odpowiednich zabezpieczeń.

Z powyższego wynika wniosek, że projektując obecnie współpracę z podmiotem z państwa trzeciego, zakładającą transfer danych osobowych do takiego

również zastosowanie blefu polegającego na tym, że po wprowadzeniu odpowiedniego hasła (wymuszonego przez przestępców czy administrację państwa trzeciego) w miejsce faktycznie chronionych danych uzyskuje się dostęp do wcześniej przygotowanych danych, na których poufności nam nie zależy, a które wyglądają na dane faktycznie chronione oprogramowaniem (np. zdjęcia czy filmy z imprez rodzinnych bądź firmowych). Jest to rozwiązanie analogiczne do tzw. *distress code*, a więc hasła, którego podanie przez działającą pod przymusem osobę informuje rozmówcę lub system, że działa ona pod przymusem i konieczna jest odpowiednia reakcja. Wprowadzenie takiego mechanizmu (*distress code*) przy logowaniu się do systemów chronionych hasłem eksporter danych też może zresztą rozważyć.

bowiem przede wszystkim o ryzykach takich jak:

- 1) wzmożona przestępczość mogąca skutkować naruszeniem poufności danych lub ich utratą;
- 2) działania wojenne lub terrorystyczne, z którymi spotkać można się w państwie trzecim;
- 3) działania podejmowane przez administrację państwa trzeciego – zarówno te o charakterze jawnym (nakaz ujawnienia danych), jak i te o charakterze niejawnym (szeroko rozumiana inwigilacja);
- 4) ryzyko powiązane z sytuacjami nagłymi dotyczącymi naszego personelu lub współpracowników przetwarzających dane w państwie trzecim (np. wypadek, śmierć), mogącymi powodować, że np. komputer zawierający dane osobowe czy inne informacje poufne wejdzie w posiadanie osób trzecich, a zabez-

Podsumowanie

Nowe SKU były gorąco wyczekiwane przez wszystkie podmioty na poważnie podchodzące do ochrony danych osobowych. Ułatwiają one nie tylko współpracę z partnerami biznesowymi z państw trzecich, ale również stwarzają możliwość wprowadzenia udogodnień dla migrującego personelu w ramach coraz bardziej popularnego modelu współpracy *workation*.

Pomimo całego entuzjazmu związanego z nowymi SKU pamiętać należy o tym, że nie zawsze stanowią one wystarczający środek zaradczy na problemy związane z przetwarzaniem danych osobowych w państwach trzecich, a administrator danych i podmiot przetwarzający, którzy zdecydują się na transfer danych do państwa trzeciego, pozostają odpowiedzialni za te dane. Z odpowiedzialności tej nie uwolnią się najprawdopodobniej samym podpisaniem blankietowych SKU, jeśli nie wykażą, że transferu danych nie poprzedzili stosowną analizą ryzyka i wprowadzeniem środków bezpieczeństwa danych, które w rozsądnej ocenie i przy zastosowaniu zasady proporcjonalności zabezpieczyły dane osobowe w sposób adekwatny do wcześniej zdiagnozowanych ryzyk.

Nadal więc, tam gdzie można, warto ograniczać przetwarzanie danych osobowych do obszaru EOG, a ich transfer do państw trzecich rozważać tylko w rozsądnie uzasadnionych przypadkach.

Z praktycznych aspektów warto również zauważyć, że nowe SKU w zakresie dotyczącym Modułu II oraz Modułu III wyczerpują obowiązki związane z zawarciem umowy powierzenia przetwarzania danych (DPA) w relacji pomiędzy administratorem a procesorem oraz w relacji pomiędzy procesorem a subprocesorem. Pomaga to uniknąć dublowania dokumentacji.

Krzysztof Doliński, Paweł Borek

autorzy są radcami prawnymi z kancelarii Borek Doliński Radcowie Prawni spółka jawna, specjalizującej się w prawie umów i prawie ochrony danych osobowych

W rzeczywistości konieczne jest zastanowienie się, z jakimi ryzykami spotkać może się poufność danych w państwie trzecim, a następnie zastosowanie środków bezpieczeństwa pozwalających nam przeciwdziałać naruszeniu poufności danych, gdy dane ryzyka się aktualizują. Pamiętać należy przy tym, że rozważamy tu również ryzyka atypowe, nad którymi nie zastanawiamy się często, gdy dane przetwarzane są w ramach EOG. Pomyśleć musimy

pieczenie i odzyskanie go w obcej jurysdykcji powiązane może być z dodatkowymi trudnościami.

Niezależnie od wszystkich wyżej wymienionych działań konieczne jest zawarcie nowych SKU z odbiorcami danych z państw trzecich i zobowiązanie również tych odbiorców danych do stosowania odpowiednich mechanizmów zabezpieczających przekazywane im dane.

Pakiet SLIM VAT 2

Co się zmieniło od 1 października 2021 r.

Piotr Kępiasty

Na mocy przepisów ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy – Prawo bankowe (Dz.U. poz. 1626, zwana w artykule ustawą zmieniającą) wprowadzony został pakiet SLIM VAT 2.

Regulacje te dotyczą zmian w następującym zakresie:

- usunięcie 3-miesięcznego ograniczenia w odliczaniu VAT przy Wewnętrzzwspólnotowym Nabyciu Towarów (WNT), imporcie usług i innych przypadkach odwrotnego obciążenia;
- odliczania VAT przy WNT w przypadku otrzymania faktury z opóźnieniem;
- dodania przepisów określających sposób ujmowania korekt in minus przy WNT, imporcie usług i innych przypadkach odwrotnego obciążenia;
- rozliczania importu towarów w procedurze uproszczonej;
- wprowadzenia uregulowań uwzględniających skutki Brexitu;
- określenia zasad rozliczania transakcji łańcuchowych, jeżeli transport organizuje pierwszy albo ostatni podmiot w łańcuchu;
- możliwości wybrania opcji opodatkowania dostawy nieruchomości przed notariuszem;

- wydłużenia okresu odliczenia VAT realizowanego poprzez korektę deklaracji;
- zmiany terminów dla informacji VAT-26;
- dostosowania przepisów o uldze na złe długi do wytycznych TSUE;
- zmiany w mechanizmie podzielonej płatności.

Poniżej szczegółowo opisano każdą z ww. zmian.

Usunięcie 3-miesięcznego ograniczenia w odliczaniu VAT

W 2017 r. do ustawy o podatku od towarów i usług (dalej ustawa o VAT) wprowadzono regulacje, które w przypadku spóźnienia w rozliczeniu podatku należnego w ramach odwrotnego obciążenia, nie pozwalały w pewnych przypadkach na ujęcie kwoty podatku naliczonego w tym samym okresie rozliczeniowym, w którym uwzględniony został podatek należny.

Podatek naliczony wraz z należnym można było wykazać pod warunkiem, że nie minęły 3 miesiące, licząc od końca

miesiąca, w którym powstał obowiązek podatkowy (zgodnie z brzmieniem art. 86 ust. 10b pkt 2 i 3 ustawy o VAT obowiązującym do 6 września 2021 r.).

W orzeczeniu z 18 marca 2021 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie C-895/19, w którym stwierdził, że przepisy te są niezgodne z prawem UE.

W konsekwencji, w ramach pakietu SLIM VAT 2, zdecydowano się na usunięcie 3-miesięcznego ograniczenia w prawie do odliczenia podatku naliczonego w przypadku tego typu transakcji.

Przykład

Podatnik w styczniu dokonał WNT i w tym samym miesiącu otrzymał od kontrahenta fakturę. Zapomniał jednak wykazać tę transakcję w ewidencji VAT (JPK_VAT) za styczeń. Dopiero w czerwcu zorientował się, że transakcja nie została wykazana. Musi więc złożyć korektę JPK za styczeń i wykazać w niej podatek należny z tytułu WNT.

Zgodnie z regulacjami wprowadzonymi w 2017 r. taki podatnik nie mógł wykazać podatku naliczonego w styczniu – w momencie składania korekty minęły bowiem 3 miesiące od końca miesiąca, w którym powstał obowiązek podatkowy (przy WNT powstaje on z zasady w dacie wystawienia faktury). Taki sposób rozliczeń mógł powodować u takiego podatnika negatywne konsekwencje, np. w postaci konieczności zapłaty odsetek za zwłokę.

Po zmianach podatnik ten może wykazać podatek naliczony wraz z podatkiem należnym. Taka transakcja pozostaje więc dla niego neutralna w VAT.

Jest to zmiana, która weszła w życie od 7 września 2021 r.

Spóźnione otrzymanie faktury dokumentującej WNT

Jednym z warunków odliczenia podatku naliczonego z tytułu WNT jest otrzymanie faktury. Podatnik musi ją uzyskać w terminie 3 miesięcy, licząc od końca miesiąca, w którym w odniesieniu do nabytych towarów powstał obowiązek podatkowy (art. 86 ust. 10b pkt 2 lit. a ustawy o VAT).

Jeżeli w tym terminie podatnik nie uzyska faktury, to musi skorygować odliczony VAT w rozliczeniu za okres, w którym minął ten termin (art. 86 ust. 10g ustawy o VAT).

Zgodnie z dotychczas obowiązującymi regulacjami, jeżeli podatnik po tym terminie otrzymał fakturę, mógł wykazać podatek naliczony w rozliczeniu za okres, w którym ją otrzymał. Zgodnie z brzmieniem art. 86 ust. 10h ustawy o VAT obowiązującym od 7 września 2021 r., podatnik w takiej sytuacji ma uwzględniać podatek naliczony w rozliczeniu za okres rozliczeniowy, w którym uwzględnił kwotę podatku należnego z tytułu tego nabycia.

Import towarów w procedurze uproszczonej z art. 33a

W ramach procedury z art. 33a ustawy o VAT, podatnik może wykazać podatek należny i naliczony z tytułu importu towarów w deklaracji VAT.

Do 6 września 2021 r. art. 33a ust. 7 ustawy o VAT przewidywał utratę prawa do rozliczenia importu w ramach tej procedury, w przypadku nierozliczenia podatku należnego w deklaracji VAT. Przepis ten nie dawał żadnej możliwości korekty deklaracji w przypadku np. omyłkowego pominięcia któregoś ze zgłoszeń celnych.

W takich przypadkach podatnik zobowiązany był do uregulowania podatku należnego z tytułu importu towarów na zasadach ogólnych, co najczęściej

więzało się też z koniecznością zapłaty odsetek za zwłokę.

Od 7 września zmieniono brzmienie art. 33a ust. 7 ustawy o VAT oraz dodano art. 33a ust. 6a ustawy o VAT. Dzięki tym zmianom, w przypadku omyłkowego niewykazania podatku należnego w ramach procedury uproszczonej z art. 33a, podatnik ma jeszcze 4 miesiące na uwzględnienie tego podatku poprzez korektę deklaracji. Termin ten liczymy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy z tytułu importu tych towarów.

Należy przy tym wskazać, że przewidziano również przepis przejściowy (art. 3 ustawy zmieniającej), na mocy którego nowe zasady stosujemy w odniesieniu do importu towarów, dla którego obowiązek podatkowy powstał we wrześniu 2021 r. Można zatem stwierdzić, że przepisy te tak naprawdę obowiązują od 1 września 2021 r.

Wprowadzenie uregulowań uwzględniających skutki Brexit

Od 1 stycznia 2021 r. Wielka Brytania jest państwem spoza Unii Europejskiej. Kwestie związane z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej regulowane są umową o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej. Na mocy tej umowy okres przejściowy przewidziano w odniesieniu do Irlandii Północnej. Państwo to do celów transakcji towarowych traktujemy dalej jakby było częścią UE (rozpoznajemy np. WDT albo WNT).

Jednocześnie z uwagi na fakt, że wszystko uregulowane zostało w ww. umowie, to nie było konieczne wprowadzanie jakichkolwiek dodatkowych regulacji do ustawy o VAT. Niemniej jednak Ministerstwo Finansów zdecydowało się zmienić brzmienie art. 2 pkt 2 i 3 ustawy o VAT, w których zawarte są definicje: „państwa członkowskiego UE” oraz „terytorium UE”.

W definicji państwa członkowskiego wskazano, że rozumie się przez nie

również Irlandię Północną w zakresie określonym w Protokole w sprawie Irlandii/Irlandii Północnej do ww. umowy. Odpowiednio dostosowana została w tym zakresie również definicja terytorium Unii Europejskiej (dodano art. 2 pkt 3 lit. d ustawy o VAT).

Ponadto z definicji terytorium Unii Europejskiej zawartej w art. 2 pkt 3 ustawy o VAT usunięto wyspę Man (lit. a) Wyspy Normandzkie (lit. b) terytorium siódme) oraz Gibraltar (lit. d), ponieważ są one częścią Wielkiej Brytanii i z tego względu po Brexicie nie powinny być ujmowane w definicji terytorium UE.

Określenie zasad rozliczania transakcji łańcuchowych

Transakcja łańcuchowa to taka, która występuje pomiędzy co najmniej trzema podmiotami i w jej ramach towary są transportowane bezpośrednio od pierwszego podmiotu w łańcuchu do ostatniego w kolejności podatnika.

Na gruncie przepisów regulujących opodatkowanie VAT przyjmujemy, że pomiędzy każdym uczestnikiem takiej transakcji łańcuchowej dochodzi do dostawy towarów.

Jednocześnie w przypadku gdy w ramach takiej transakcji łańcuchowej towary są transportowane między państwami UE albo z Polski do państwa spoza UE, to wyłącznie jedna z tych dostaw może stanowić WDT albo eksport towarów. Będzie to dostawa, której możemy przypisać transport lub wysyłkę towarów.

W ramach pakietu SLIM VAT 2 dodano do ustawy o VAT art. 22 ust. 2e. Wynika z niego, że jeżeli transport organizuje:

- pierwszy podmiot w łańcuchu – to ruchoma jest pierwsza dostawa albo
- ostatni podmiot w łańcuchu – to ruchoma jest dostawa dokonana na jego rzecz.

Wprowadzenie tych regulacji nie zmienia zasadniczo dotychczasowego sposobu rozliczania transakcji łańcuchowych. Bowiemy także przed ich wprowadzeniem w praktyce przyjmowano tego typu rozwiązanie.

Możliwość wybrania opcji opodatkowania dostawy nieruchomości przed notariuszem

Jeżeli dostawa budynku, budowli lub ich części dokonywana jest w okresie co najmniej 2 lat od momentu pierwszego zasiedlenia, to transakcja ta może korzystać ze zwolnienia z VAT na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 10 ustawy o VAT.

Jeżeli jednak sprzedający i kupujący są czynnymi podatnikami VAT, to zwolnienie z VAT dla tej transakcji może okazać się niekorzystne. Jeżeli bowiem podatnik przy nabyciu lub wybudowaniu danego obiektu odliczył podatek naliczony, a jego sprzedaż jest dokonywana w okresie tzw. korekty wieloletniej, to zastosowanie zwolnienia z VAT może obligować go do zwrotu części odliczonego VAT.

Jednocześnie jeżeli dostawa nieruchomości podlega zwolnieniu z VAT, to nabywca jest zasadniczo zobligowany do rozliczenia z tytułu zakupu podatku od czynności cywilnoprawnych.

Tego rodzaju negatywne konsekwencje nie wystąpią, jeżeli transakcja sprzedaży będzie podlegała opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług.

Przepisy ustawy o VAT przewidują możliwość rezygnacji ze zwolnienia z art. 43 ust. 1 pkt 10 ustawy o VAT. Przy czym dotychczas możliwe to było wyłącznie wtedy, kiedy strony złożyły

do naczelnika urzędu skarbowego właściwego dla nabywcy zgodne oświadczenie, że wybierają opodatkowanie. Musiało ono być złożone przed dniem dokonania dostawy.

W ramach pakietu SLIM VAT 2 zmieniono brzmienie art. 43 ust. 10 ustawy o VAT i umożliwiono tym samym również złożenie takiego oświadczenia w akcie notarialnym, do zawarcia którego dochodzi w związku z dostawą tych obiektów.

A zatem od 1 października 2021 r. strony mogą złożyć takie oświadczenie na dwa ww. sposoby.

Wydłużenie okresu odliczenia VAT realizowanego poprzez korektę deklaracji

Jeżeli podatnik nie skorzysta z prawa do odliczenia podatku naliczonego w ustawowych terminach, to realizuje to prawo poprzez korektę deklaracji. Do końca września 2021 r. korekty takiej dokonywaliśmy w rozliczeniu za okres, w którym powstało prawo do odliczenia.

W ramach pakietu SLIM VAT 2 przewidziano zmianę brzmienia art. 86 ust. 13 ustawy o VAT, który dotyczy zasadniczo odliczeń w przypadku nabyć krajowych opodatkowanych VAT.

Zgodnie z nowymi przepisami, dokonanie takiej korekty możliwe jest również za jeden z:

- trzech kolejnych miesięcy następujących po miesiącu, w którym powstało prawo do odliczenia – w przypadku podatników stosujących rozliczenia miesięczne;
- dwóch kolejnych kwartałów następujących po kwartale, w którym powstało prawo do odliczenia – w przypadku podatników rozliczających się kwartalnie.

Zmiana terminów dla informacji VAT-26

Od 1 października 2021 r. wydłużono termin na złożenie informacji VAT-26. Jest to formularz, który składa podatnik chcący korzystać z pełnego (100%) odliczenia VAT z tytułu wydatków związanych z użytkowaniem pojazdu samochodowego. Takich formalności musi dopełnić, jeżeli jego pojazd nie spełnia warunków technicznych określonych w ustawie o VAT. Wówczas zgłoszenie takie daje możliwość odliczenia 100% VAT (pod warunkiem prowadzenia ewidencji przebiegu pojazdu).

W myśl art. 86a ust. 12 ustawy o VAT, informację taką możemy obecnie złożyć w terminie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym ponieśliśmy pierwszy wydatek związany z takim pojazdem, nie później jednak niż w dniu przesłania JPK za ten miesiąc. Dotychczas termin ten był znacznie krótszy, bo wynosił tylko 7 dni.

Jeżeli nie złożymy tej informacji w ww. terminie, to pełne (100%) odliczenie znajdzie zastosowanie od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożymy taką informację. Wynika to ze zmienionego brzmienia art. 86a ust. 13 ustawy o VAT. Dotychczas przysługiwało ono dopiero od dnia złożenia tej informacji.

Zgodnie z brzmieniem art. 86a ust. 14 ustawy o VAT obowiązującym do końca września 2021 r., w przypadku zmiany wykorzystywania pojazdu samochodowego podatnik był obowiązany do aktualizacji informacji VAT-26 najpóźniej przed dniem, w którym nastąpiła ta zmiana. Po zmianach w ramach pakietu SLIM VAT 2 z przepisu tego wynika,

że takiej aktualizacji należy dokonać najpóźniej do końca miesiąca, w którym podatnik dokonał tej zmiany.

Dostosowanie przepisów o uldze na złe długi do wytycznych TSUE

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w orzeczeniu z dnia 15 października 2020 r. w sprawie C-335/19 uznał większość warunków polskiej ulgi na złe długi za niezgodne z prawem UE.

W ustawie o VAT dotychczas uwzględnione były trzy rodzaje przesłanek:

- konieczne do spełnienia na moment dostawy towaru lub wykonania usługi;
- wymagane do spełnienia na dzień poprzedzający dzień złożenia deklaracji podatkowej, w której dokonuje się korekty z tytułu ulgi na złe długi;
- dodatkowa przesłanka przewidująca termin na skorzystanie z ulgi.

Przesłanki konieczne do spełnienia na moment sprzedaży przewidziane były w art. 89a ust. 2 pkt 1 ustawy o VAT i wymagały, aby nabywca na moment dostawy towaru lub wykonania usługi:

- był zarejestrowany jako czynny podatnik VAT;
- nie był w trakcie postępowania restrukturyzacyjnego w rozumieniu ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2019 r. poz. 243, z późn. zm.), postępowania upadłościowego lub w trakcie likwidacji.

W ramach pakietu SLIM VAT 2 przesłanki te zostały zupełnie wykreślone z ustawy o VAT.

Przesłanki konieczne do spełnienia na dzień poprzedzający dzień złożenia korekty przewidziane były w art. 89a ust. 2 pkt 3 ustawy o VAT i wymagały, aby na ten dzień:

- wierzyciel był czynnym podatnikiem VAT;
- dłużnik był czynnym podatnikiem VAT;
- dłużnik nie był w trakcie postępowania restrukturyzacyjnego w rozumieniu ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2019 r. poz. 243 z późn. zm.),

postępowania upadłościowego lub w trakcie likwidacji.

W pakiecie SLIM VAT 2 przewidziano usunięcie wyłącznie dwóch ostatnich przesłanek (usunięcie art. 89a ust. 2 pkt 3 lit. b oraz modyfikacja brzmienia lit. a).

W dalszym ciągu, zgodnie z regulacjami ustawy o VAT, wymagane jest, aby w dniu poprzedzającym dzień złożenia korekty wierzyciel był czynnym podatnikiem VAT. Należy podkreślić, że pozostawienie tej przesłanki jest niezgodne z sentencją orzeczenia TSUE w sprawie C-335/19. Oznacza to, że Polska nie może utrzymywać tego rodzaju przesłanki. Jej pozostawienie w ustawie o VAT jest zatem niezrozumiałe.

W ramach pakietu SLIM VAT 2 przedłużono termin na skorzystanie z ulgi na złe długi. Obecnie możemy z niej skorzystać, jeżeli od daty wystawienia faktury dokumentującej wierzytelność nie upłynęły 3 lata, licząc od końca roku, w którym została wystawiona. Dotychczas były to 2 lata.

Dodatkowo wprowadzono również możliwość skorzystania z ulgi również w przypadkach, gdy dłużnik nie jest czynnym podatnikiem VAT. Chodzi o przypadki sprzedaży na rzecz konsumentów lub podatników zwolnionych z VAT (np. ze względu na obrót). Zgodnie z dodanym art. 89a ust. 2a ustawy o VAT, korekta taka może zostać dokonana, jeżeli:

- 1) wierzytelność została potwierdzona prawomocnym orzeczeniem sądu i skierowana na drogę postępowania egzekucyjnego lub
- 2) wierzytelność została wpisana do rejestru długów prowadzonego na poziomie krajowym lub
- 3) wobec dłużnika ogłoszono upadłość konsumentką na podstawie odrębnych przepisów.

Zmiany dotknęły również przepisy odnoszące się do dłużników. Wykreślono bowiem z ustawy o VAT art. 89a ust. 1b. Zgodnie z tą regulacją dłużnik nie był zobligowany do korekty podatku naliczonego w przypadku, gdy w ostatnim dniu miesiąca, w którym upływa 90 dzień od dnia upływu terminu płatności, był w trakcie postępowania restrukturyzacyjnego w rozumieniu ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo

restrukturyzacyjne, postępowania upadłościowego lub w trakcie likwidacji. Od 1 października 2021 r. ta przesłanka wyłączająca już nie obowiązuje.

Zmiany w mechanizmie podzielonej płatności

W pakiecie SLIM VAT przewidziano również następujące zmiany w mechanizmie podzielonej płatności:

- 1) wprowadzenie możliwości wydania przez naczelnika urzędu skarbowego postanowienia wyrażającego zgodę na uwolnienie środków z rachunku VAT na rachunek rozliczeniowy, w sytuacji gdy podatnik posiada zaległości podatkowe. Warunkiem wyrażenia takiej zgody będzie, aby posiadane przez podatnika zaległości były objęte decyzją o ich odroczeniu lub rozłożeniu na raty;
- 2) uregulowanie kwestii uwalniania środków z tzw. rachunku technicznego. Na rachunek ten trafiają środki z rachunku VAT w momencie rozwiązania umowy o prowadzenie rachunku bankowego, jeżeli nie zostały one przelane na inny rachunek VAT albo podatnik nie wystąpił o ich zwrot;
- 3) poz. 60 załącznika nr 15 do ustawy o VAT od 1 października 2021 r. dotyczy wszystkich towarów wchodzących w zakres PKWiU 26.20.1. (dotychczas pozycja ta obejmowała wyłącznie komputery i pozostałe maszyny do automatycznego przetwarzania danych objęte tym symbolem PKWiU);
- 4) po zmianach możliwe jest przelanie środków między rachunkami VAT jednego podatnika prowadzonymi przez dwa różne banki.

Dodatkowo przewidziano jedną zmianę, która ma obowiązywać od 1 stycznia 2022 r. Od tej daty możliwe będzie opłacanie składek na KRUS. Obecnie taka możliwość dotyczy wyłącznie składek ZUS.

Piotr Kępiasty

doradca podatkowy i prawnik specjalizujący się w podatku VAT.

Prowadzi bloga pod adresem zrozumvat.pl

Rolniczy Handel Detaliczny (RHD)

Co może się zmienić w najbliższym czasie

Eliza Iwaniszyn

Krótki łańcuch dostaw żywności jest istotnym elementem wspólnej polityki rolnej realizowanej przez państwa członkowskie Unii Europejskiej. Produkcja żywności na małą skalę jest ważną częścią „Planu dla wsi” realizowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Taka produkcja odgrywa znaczącą rolę w rozwoju obszarów wiejskich oraz poszukiwaniu alternatywnych źródeł dochodów w gospodarstwie rolnym. W ostatnich latach obserwuje się coraz większe zapotrzebowanie na produkty z małych gospodarstw, które nie są wytwarzane przemysłowo. Rozszerzenie funkcji gospodarstw rolnych o przetwórstwo na małą skalę z pewnością jest odpowiedzią na zapotrzebowanie rynku i wzmożony popyt, ale daje także szansę na rozwój obszarów wiejskich. Prócz funkcjonujących do tej pory form produkcji i sprzedaży żywności w ramach sprzedaży bezpośredniej, dostaw bezpośrednich, działalności marginalnej, lokalnej i organicznej (MLO), wprowadzono rozwiązania w zakresie działalności rolniczego handlu detalicznego (RHD).

Czym jest RHD?

RHD to jedna z najnowszych form handlu detalicznego, funkcjonująca w Polsce od 2017 r., dedykowana produktom rolnym. Dla rolniczego handlu detalicznego zostały przyjęte odrębne uregulowania w zakresie warunków sprzedaży, nadzoru organów urzędowej kontroli żywności oraz preferencji podatkowych. Podstawowym aktem prawnym, regulującym warunki sprzedaży towarów w ramach rolniczego handlu detalicznego w Polsce, jest Ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia¹, dalej Ustawa oraz w zakresie preferencji podatkowych – Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych².

Wprowadzenie rolniczego handlu detalicznego było odpowiedzią

na zgłaszane problemy i postulaty przez rolników i osoby wytwarzające domowe przetwory. Podnoszono kwestię biurokracji, nadmiernych obciążeń publiczno-prawnych oraz administracyjnych. W przeszłości, aby sprzedać swoje produkty, rolnicy musieli założyć działalność gospodarczą. Ten stan rzeczy zmienił się po wprowadzeniu pojęcia Rolniczego Handlu Detalicznego. RHD obecnie daje możliwość sprzedaży produktów rolnych i przetworów bez konieczności zakładania firmy, opłacania ZUS-u, płacenia VAT-u oraz opłacania podatku dochodowego (PIT) do kwoty 40 000 zł przychodu.

W obecnym stanie prawnym podstawowym warunkiem prowadzenia tej działalności jest to, aby żywność produkowana i wprowadzana na rynek pochodziła w całości lub części z własnej uprawy, hodowli lub chowu danego podmiotu. W ramach RHD możliwa jest produkcja na małą skalę i jej zbywanie konsumentom finalnym (na terytorium całego kraju) oraz lokalnym zakładom prowadzącym handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego, zlokalizowanego na ograniczonym obszarze kraju. Obecnie obszar ten obejmuje województwo, w którym ma miejsce prowadzenie produkcji żywności w ramach RHD oraz powiaty lub miasta stanowiące siedzibę wojewody lub sejmiku województwa, sąsiadujące z tym województwem.

Zgodnie z przepisami Ustawy produkcja i zbywanie żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego co do zasady **nie może być dokonywane z udziałem pośrednika**. Udział pośrednika w zbywaniu żywności w ramach takiego handlu został dopuszczony jedynie podczas zbywania takiej żywności w trakcie wystaw, festynów, targów lub kiermaszy organizowanych w celu promocji tej żywności. W takim przypadku jednak pośrednik musi spełnić warunek, iż zbywa on konsumentom finalnym żywność:

- 1) wyprodukowaną przez tego pośrednika w ramach RHD lub
- 2) wyprodukowaną przez inny podmiot prowadzący RHD na obszarze powiatu, w którym pośrednik ten prowadzi produkcję żywności w ramach RHD lub na obszarze powiatu sąsiadującego z tym powiatem.

Pośrednik, prowadzący rolniczy handel detaliczny, zbywający żywność wyprodukowaną przez inny podmiot prowadzący taki handel podczas festynu, wystawy, targu lub kiermaszu zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji umożliwiającej określenie ilości zbywanej żywności i to odrębnie dla każdego podmiotu (jeśli jest więcej niż jeden). Ponadto pośrednik jest zobowiązany do przekazywania tej dokumentacji producentowi, którego żywność zbywał niezwłocznie po zakończeniu wystawy, festynu, targu lub kiermaszu. Warto pamiętać, że za żywność, którą sprzedaje pośrednik, odpowiada producent żywności.

Obecnie obowiązujące przepisy regulujące działalność RHD

Na poziomie unijnym kwestie dotyczące handlu detalicznego definiuje art. 3 ust. 7 Rozporządzenia (WE) nr 178/2002 ustanawiający ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujący Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiający procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności³. Prawo UE nie reguluje jednak ani kwestii ilości żywności, jaką można zbywać w ramach handlu detalicznego, ani zakresu i sposobu dokumentowania tej ilości. W prawie krajowym poszczególnych państw członkowskich UE co do zasady regulowane są kwestie dotyczące maksymalnych ilości żywności sprzedawanej konsumentom końcowym, w ramach podobnej do handlu detalicznego

działalności, tj. dostaw bezpośrednich. Państwa członkowskie UE określają także, co do zasady, w przepisach krajowych warunki prowadzenia tzw. „działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej”, o której mowa w Rozporządzeniu (WE) nr 853/2004 ustanawiającym szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego⁴, w tym maksymalne wielkości dostaw żywności pochodzenia zwierzęcego realizowanej w ramach tej działalności do innych zakładów detalicznych. W ramach tego rodzaju działalności, tak jak w przypadku handlu detalicznego, prowadzi się m.in. sprzedaż żywności konsumentom końcowym.

Od dnia 1 stycznia 2019 r. do rolniczego handlu detalicznego mają również zastosowanie przepisy Ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników do sklepów i restauracji⁵, która zawiera kolejne rozwiązania legislacyjne ułatwiające prowadzenie produkcji żywności i jej wprowadzanie na rynek przez podmioty działające w tzw. krótkich łańcuchach dostaw,

w tym prowadzące rolniczy handel detaliczny.

W obecnym stanie prawnym Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania⁶ definiuje **limity ilościowe** zbywane w ramach rolniczego handlu detalicznego w odniesieniu do konsumentów finalnych oraz dla dostaw do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego. Maksymalne ilości żywności określone są w zależności od grupy towarowej dla surowców pochodzenia niezwierzęcego (np. zboża, warzywa, owoce), żywności pochodzenia niezwierzęcego innej niż surowce oraz żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego (np. przetwory z owoców lub warzyw, przetwory zbożowe, przyprawy, koncentraty spożywcze, pieczywo), surowców pochodzenia zwierzęcego (np. mleko, jaja, produkty pszczele) oraz produktów

pochodzenia zwierzęcego inne niż surowce (np. wyroby mięsne, produkty mleczne, produkty jajeczne).

Produkty wytwarzane w ramach RHD powinny spełniać odpowiednie wymagania w zakresie **przekazywania konsumentom informacji na temat żywności** określone w Rozporządzeniu (UE) nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności⁷ oraz w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych⁸. Z obowiązku przekazywania informacji konsumentom nie jest zwolniony żaden podmiot wprowadzający żywność do obrotu. Dotyczy to również przedsiębiorców działających w ramach RHD. Dane na żywności pakowanej powinny być umieszczone na opakowaniu lub na załączonej etykiecie. Powinny być przede wszystkim wyraźne (niekiedy podaje się czcionkę o wysokości min. 1,2 mm). Dane, które należy zawrzeć na opakowaniu (etykiecie), to przede wszystkim nazwa żywności, przewidziana w przepisach prawa, której nie można jednak ustalać dowolnie. Szczegółowe zasady posługiwania się nazwami produktów opisane

są w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych. Ponadto należy podać **wykaz wszystkich składników** środka spożywczego w malejącej kolejności. Nie trzeba podawać składników w przypadku świeżych owoców i warzyw, sera, masła, śmietany, środków spożywczych zawierających jeden składnik.

Nie ma obowiązku podawania na opakowaniach produktów informacji o wartości odżywczej. Główny Inspektor Sanitarny wydał wytyczne, że jeśli żywność jest wytwarzana w małych ilościach i jednocześnie dostarczana jest bezpośrednio przez rolnika (bez udziału pośredników) do miejscowych placówek handlu detalicznego, to obowiązuje tutaj zwolnienie z podawania wartości odżywczej na podstawie pkt 19 załącznika V do Rozporządzenia 1169/2011.

Jednocześnie warto mieć na uwadze, że **miejsce prowadzenia rolniczego handlu detalicznego powinno być jednoznacznie oznaczone**. W miejscu zbywania żywności konsumentowi finalnemu przez podmiot prowadzący rolniczy handel detaliczny powinien być umieszczony napis „rolniczy handel detaliczny” oraz dane obejmujące: imię i nazwisko albo nazwę i siedzibę podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny, adres miejsca

prowadzenia produkcji tej żywności, a także weterynaryjny numer identyfikacyjny podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny, o ile taki numer został nadany.

Planowane zmiany w zakresie RHD

Na początku sierpnia 2021 r. Rada Ministrów przyjęła zmiany w zakresie obrotu żywnością w ramach RHD, przedłożone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi⁹. Nowe zasady mają ułatwić prowadzenie RHD, a także zapewnić większe dochody ze sprzedaży produktów. Proponowane zmiany przepisów wynikają z założeń przyjętych w dokumencie rządowym „Polski Ład”, w którym zawarto między innymi inicjatywę „Uwolnienia rolniczego handlu detalicznego”. Najważniejsze zmiany – proponowane przez projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia prowadzenia przez rolników rolniczego handlu detalicznego – wprowadzane w Ustawie to:

1) Zniesienie maksymalnych limitów żywności zbywanej w ramach RHD, wobec sprzedaży żywności konsumentom finalnym. Dodatkowo pozostawienie obecnych limitów tylko w zakresie dostaw do zakładów, które prowadzą handel detaliczny,

z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego.

- 2) Doprecyzowanie pochodzenia składników – wystarczy będzie, aby tylko jeden składnik danego produktu pochodził z gospodarstwa rolnego.
- 3) Zmiana obszaru dostaw produktów żywnościowych, które wyprodukowane zostały w ramach RHD, a także zakładów zajmujących się handlem detalicznym z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego (sklepy, restauracje, stołówki) – na terytorium całego kraju.
- 4) Podwyższenie przychodu ze sprzedaży produktów zwierzęcych oraz roślinnych, przetwarzanych w inny sposób niż przemysłowy, z kwoty 40 000 zł do 100 000 zł.

Zniesienie maksymalnych limitów sprzedaży konsumentom finalnym

W projekcie proponuje się zniesienie maksymalnych limitów żywności zbywanej w ramach RHD w odniesieniu do sprzedaży konsumentom finalnym i pozostawienie tych limitów wyłącznie w odniesieniu do dostaw do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego.

Celem takiej zmiany według projektodawców jest ułatwienie prowadzenia działalności rolnikom przez ograniczenie obciążeń administracyjnych związanych z koniecznością dokumentowania tej ilości. Ponadto planowana zmiana ma w założeniu lepsze wykorzystanie przez rolników możliwości wprowadzanych projektowaną ustawą w odniesieniu do zwolnień podatkowych.

Doprecyzowanie pochodzenia składnika

Projekt zmiany Ustawy zakłada wprowadzenie zmiany w art. 3 ust. 3 pkt 29b) Ustawy definiującej „rolniczy handel detaliczny” poprzez doprecyzowanie, iż polega on na „produkcji żywności zawierającej co najmniej jeden składnik pochodzący w całości z własnej uprawy, hodowli lub chowu podmiotu działającego na rynku spożywczym”.

Proponowana zmiana definicji pojęcia „rolniczy handel detaliczny” wynika z dotychczasowych niejasności w interpretacji przez zainteresowane podmioty zawartego w tej definicji sformułowania: „w części z własnej uprawy, hodowli lub chowu”. Projektodawcy dostrzegli, że definicja wymaga doprecyzowania w tym zakresie w celu jasnego wskazania

pochodzenia składników wykorzystywanych do produkcji żywności zarówno jednoskładnikowej, jak i zawierającej więcej niż jeden składnik, tak aby nie było wątpliwości, jaka część żywności powinna pochodzić z własnej uprawy, hodowli lub chowu danego podmiotu.

Zmiana obszaru dostaw produktów żywnościowych

Żywność wytworzona w ramach RHD może być zbywana do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego, np. restauracji, stołówek zakładowych, przedszkoli.

Projektowana zmiana ma na celu przede wszystkim rozszerzenie obszaru, na którym mogą być prowadzone dostawy żywności wyprodukowanej w ramach RHD do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego – z województwa (jak obecnie) do terytorium całego kraju. Zwiększenie obszaru dostaw żywności w ramach RHD do innych, ww. zakładów, powinno przyczynić się do rozszerzenia rynku zbytu wyprodukowanej przez rolników żywności, przy jednoczesnym zachowaniu ogólnych zasad prawa żywnościowego

i spełnieniu wymogów z zakresu bezpieczeństwa żywności.

Nowa kwota przychodów zwolniona z podatków

Producent rolny po uzyskaniu ze sprzedaży przerobionej żywności przychodów w wysokości 40 tys. zł może wybrać opodatkowanie przychodów powyżej 40 tys. zł na podstawie 2% stawki podatku zryczałtowanego. Aby móc korzystać z opodatkowania ryczałtem, producent rolny jest obowiązany złożyć pisemne oświadczenie o wyborze opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych na dany rok podatkowy, które należy złożyć nie później niż do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym uzyskał przychody przekraczające 40 tys. zł, albo do końca roku podatkowego, jeżeli pierwszy taki przychód uzyskał w grudniu roku podatkowego. Powyższe oznacza również obowiązek rozliczeń podatkowych. Obecnie wielu producentów rolnych ogranicza wielkość prowadzonej produkcji, aby uniknąć dodatkowych obowiązków administracyjnych. Przychody ze sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych podlegające opodatkowaniu wykazano w zeznaniach podatkowych za 2017 r. – 106 podatników,

za 2018 r. – 122 podatników i za 2019 r. – 153 podatników.

W zaproponowanym projekcie zmiany Ustawy podwyższono z 40 tys. do 100 tys. zł kwotę przychodów ze sprzedaży, przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy, produktów roślinnych i zwierzęcych. Wyjątek stanowią przetworzone produkty roślinne i zwierzęce uzyskane w ramach prowadzonych działów specjalnych produkcji rolnej oraz produkty opodatkowane podatkiem akcyzowym na podstawie odrębnych przepisów, zwolnione z podatku dochodowego.

Proponowana zmiana ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych ma na celu uproszczenie prowadzenia sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych. Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami przychody ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych, z wyjątkiem przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych uzyskanych w ramach prowadzonych działów specjalnych produkcji rolnej oraz produktów opodatkowanych podatkiem akcyzowym na podstawie odrębnych przepisów do kwoty 40 tys. zł, są zwolnione z podatku dochodowego od osób fizycznych.

W projektowanej ustawie zaproponowano w art. 21 ust. 1 pkt 71a Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych liczbę „40 000” zastąpić liczbą „100 000”. Oznacza to podwyższenie z 40 tys. do 100 tys. zł kwoty przychodów ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych, z wyjątkiem przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych uzyskanych w ramach prowadzonych działów specjalnych produkcji rolnej oraz produktów opodatkowanych podatkiem akcyzowym na podstawie odrębnych przepisów zwolnionej z podatku dochodowego.

W uzasadnieniu projektu zmian do Ustawy zostało wskazane, że podwyższenie progu przychodów ze sprzedaży produktów w ramach RHD zmniejszy wpływ do budżetu państwa w wysokości ok. 15,5 mln zł. Niemniej przyjęcie tego rozwiązania ma na celu ograniczenie liczby osób zobowiązanych do składania

pisemnego oświadczenia o wyborze opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych na dany rok podatkowy. Dodatkowo zmiana ma umożliwić pozyskiwanie wyższych dochodów przez producentów rolnych pozyskujących przychody ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych.

Termin wejścia w życie nowych przepisów

Stan prawny na koniec września 2021 r. jest taki, iż projekt zmian został przyjęty przez Radę Ministrów i został skierowany do Sejmu, gdzie oczekuje na pierwsze czytanie. Nie jest znany nawet wstępny termin od kiedy zmienione przepisy miałyby obowiązywać. Jedynie w zakresie zmian w wysokości preferencji podatkowych wskazano datę 1 stycznia 2022 r. jako wejście w życie zmienionych przepisów.

Istotne jest również, że wejście w życie nowych rozwiązań zaproponowanych w projekcie Ustawy uzależnione jest od przebiegu procesu notyfikacji projektu ustawy w Komisji Europejskiej i w państwach członkowskich UE.

Podsumowanie

Rolniczy Handel Detaliczny jest promowany jako metoda na zwiększenie atrakcyjności produkcji rolnej na małą skalę. Z dostępnych informacji wynika, że obecnie jest 11 352 podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny w zakresie produktów pochodzenia zwierzęcego oraz zawierającej jednoczenie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego. Natomiast jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2021 r. w Polsce funkcjonowało nieco ponad 1,3 miliona gospodarstw rolnych.

Trudno ocenić, czy 1% rolników działających w ramach RHD po ponad 4 latach obowiązywania ułatwień rzeczywiście rejestruje polepszone możliwości oraz efekty rozwoju produkcji i sprzedaży

konsumentom finalnym żywności wyprodukowanej w całości lub w części z własnej uprawy, chowu lub hodowli poprzez uregulowanie kwestii prowadzenia rolniczego handlu detalicznego, szczególnie w kontekście bezpieczeństwa żywności oraz indywidualnych spraw podatkowych. Czekając na zauważalne efekty przedstawionych planów, zauważyć można pozytywne postulaty będące konsekwencjami prezentowanych strategii.

Eliza Iwaniszyn

radca prawny, założycielka Kancelarii Prawnej FAIRLEGAL, doradca biznesowy z ponad 15-letnim doświadczeniem zawodowym, również jako dyrektor działu prawnego międzynarodowych korporacji, specjalizuje się w prawie żywnościowym, ochrony konkurencji i konsumentów oraz compliance, kontakt: office@fairlegal.pl

- ¹ Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. z 2020 r. poz. 2021).
- ² Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1128, 1163 i 1243).
- ³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności.
- ⁴ Rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 853/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, s. 55).
- ⁵ Ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników do sklepów i restauracji (Dz.U. poz. 2242).
- ⁶ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania (Dz.U. poz. 2159).
- ⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchynienia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004.
- ⁸ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz.U. z 2015 r. poz. 29 z późn. zm.).
- ⁹ Projekt Ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia prowadzenia przez rolników rolniczego handlu detalicznego z dnia 9 sierpnia 2021 r., druk nr 1516.

Produkty podwójnego zastosowania

Co trzeba wiedzieć przed ich eksportem?

Radosław Pilarski

Z oczywistych względów handel z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa oraz dla utrzymania międzynarodowego pokoju podlega bardziej restrykcyjnej kontroli aniżeli produkty przeznaczone dla konsumentów oraz prywatnych przedsiębiorców. Istnieją jednak takie towary czy usługi, które mogą służyć zarówno do celów militarnych, jak i cywilnych. Nazywane są one produktami podwójnego zastosowania. W zależności od rodzaju towaru oraz od jego przeznaczenia eksporter może potrzebować specjalnego pozwolenia na jego wywóz poza granice Unii Europejskiej. Jakie produkty stanowią te o podwójnym zastosowaniu? Jak dokonać ich klasyfikacji? Czy eksport produktów niewskazanych bezpośrednio przez ustawodawcę może wymagać zezwolenia? Na te pytania postaram się odpowiedzieć w niniejszym artykule.

Produkty podwójnego zastosowania to takie, które mogą być stosowane zarówno w celach cywilnych, jak i wojskowych oraz obejmują towary czy technologie, które mogą być wykorzystane do projektowania, rozwijania, produkcji lub stosowania broni jądrowej, chemicznej lub biologicznej bądź środków jej przenoszenia, w tym wszystkie produkty, które mogą być użyte zarówno w zastosowaniach niewybuchowych, jak i w jakikolwiek sposób do wspomagania wytwarzania broni jądrowej lub innych urządzeń do wybuchu jądrowego. Do powyższej gamy zaliczamy również oprogramowanie i technologie. Omawiany rodzaj produktów stanowi naprawdę szeroki katalog towarów i usług produkowanych czy świadczonych przez podmioty z branż chemicznej, telekomunikacyjnej, technologicznej, przemysłu maszynowego, wydobywczego czy paliwowego. Obrót z zagranicą produktami podwójnego zastosowania został szczegółowo uregulowany przez rozporządzenie Parlamentu

Europejskiego i Rady (UE) 2021/821 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające unijny system kontroli wywozu, pośrednictwa, pomocy technicznej, tranzytu i transferu produktów podwójnego zastosowania (wersja przekształcona)¹ oraz przez ustawę implementującą owe rozporządzenie do polskiego porządku prawnego, tj. ustawę o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

Czym są produkty podwójnego zastosowania?

Jak wskazano na wstępie, produkty podwójnego zastosowania są to towary, usługi oraz technologie służące zarówno do celów militarnych, które mają strategiczne znaczenie dla bezpieczeństwa krajowego oraz utrzymania

międzynarodowego pokoju, jak również do celów cywilnych, tj. do użytku konsumenckiego czy prowadzenia prywatnego biznesu. Mimo iż na pozór są to towary używane w życiu codziennym w gospodarstwie domowym lub w pracy, tak w rękach specjalisty mogą stanowić broń samą w sobie lub zostać wykorzystane do konstrukcji, rozwoju lub produkcji broni i amunicji do niej. Ze względu na ich specyfikę unijny ustawodawca zdecydował się na ścisłą kontrolę obrotu takimi towarami. Ich wywóz poza granicę Unii Europejskiej wymaga uzyskania odpowiedniego zezwolenia, zaś zamiar ich przywozu na teren Wspólnoty wymaga uprzedniego przesłania informacji do odpowiedniego organu kontroli.

Przykładami takich produktów są:

- roboty;
- lasery, generatory plazmowe;
- sprzęt telekomunikacyjny;
- urządzenia i oprogramowanie o funkcjach kryptograficznych;
- urządzenia wykorzystujące funkcje szyfrowania;

- systemy nawigacji, radary, sonary;
- obrabiarki, tokarki, frezarki, szlifierki, sprężarki i turbosprężarki;
- rury, uszczelki, łożyska;
- niektóre substancje chemiczne używane do produkcji m.in. tworzyw sztucznych, barwników, pestycydów;
- niektóre stopy metali, m.in. stopy niobu, stopy tytanu, aluminium;
- niektóre towary wykorzystujące nowoczesne technologie.

Uwaga! W Polsce kontrolę obrotu produktami podwójnego zastosowania prowadzi Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW).

Klasyfikacja produktów podwójnego zastosowania

Katalog produktów podwójnego zastosowania jest rozbudowany na tyle, iż ustawodawca unijny postanowił produkty te sklasyfikować wielopoziomowo. Towary, które w każdym wypadku obligują eksportera do uzyskania zezwolenia na ich wywóz poza granicę UE, zostały stypizowane w załączniku I rozporządzenia 2021/821. Z kolei załącznik IV zawiera listę produktów, które wymagają zezwolenia również w przypadku handlu wewnątrzunijnego.

Załącznik I rozporządzenia zawiera listę kontrolną towarów, technologii i usług podwójnego zastosowania z podziałem na 10 kategorii:

- Kategoria 0 – materiały, instalacje i urządzenia jądrowe;
- Kategoria 1 – materiały specjalne i związane z nimi urządzenia;
- Kategoria 2 – przetwarzanie materiałów;
- Kategoria 3 – elektronika;
- Kategoria 4 – komputery;
- Kategoria 5 – telekomunikacja i ochrona informacji;
- Kategoria 6 – czujniki i lasery;
- Kategoria 7 – nawigacja i awionika;
- Kategoria 8 – urządzenia okrętowe;
- Kategoria 9 – kosmonautyka, aeronautyka, napęd.

Eksport produktów poza obszar Wspólnoty Europejskiej wskazanych w załączniku I zawsze wymaga zezwolenia, dotyczy się to zarówno towarów nowych, jak i używanych. Co istotne

obowiązek ten nie może być omijany przez eksportowanie towarów niepodlegających kontroli, łącznie z instalacjami, zawierających jeden lub więcej składników podlegających kontroli, gdy kontrolowany składnik lub składniki są zasadniczymi elementami tych towarów i możliwe jest ich wydzielenie lub zastosowanie do innych celów. Ustawodawca wskazał przy tym, że dla oceny czy kontrolowany składnik lub składniki mają być uważane za elementy zasadnicze, konieczne jest rozważenie czynników takich jak: ilości, wartości, zawartości technologicznego know-how i innych szczególnych okoliczności, które mogą zdecydować, że kontrolowany składnik lub składniki są zasadniczymi elementami dostarczanych towarów.

Załącznik IV rozporządzenia zawiera listę towarów, które wymagają zezwolenia nawet przy transferze wewnątrzunijnym. Transfer ten należy rozumieć jako przekazanie lub przemieszczenie towaru o znaczeniu strategicznym od podmiotu w jednym państwie członkowskim do podmiotu w innym państwie członkowskim bez opuszczenia obszaru celnego Unii Europejskiej. Produkty znajdujące się w tym załączniku są towarami wskazanymi również w załączniku I, jednakże ze względu na ich specyfikę oraz możliwość zastosowania ustawodawca unijny uznał, że mogą stanowić na tyle wysokie niebezpieczeństwo, iż ich obrót podlegać powinien ścisłej kontroli nawet przy transporcie między krajami należącymi do UE.

Załącznik IV dzieli produkty na dwie grupy:

1. Grupa I – produkty, wobec których istnieje możliwość stosowania krajowego zezwolenia generalnego na handel wewnątrzunijny:
 - produkty technologii zmniejszonej wykrywalności za pomocą odbitych fal radarowych (stealth);
 - produkty objęte unijną kontrolą strategiczną;
 - produkty unijnej kontroli strategicznej – kryptoanaliza;
 - produkty technologii rakietowych (MTCR).
2. Grupa II – produkty, wobec których brak jest możliwości stosowania krajowego zezwolenia generalnego dla handlu wewnątrzunijnego:

- produkty w ramach Konwencji o Zakazie Broni Chemicznej (CWC);
- produkty technologii jądrowej (NSG).

Dodatkowo państwo członkowskie może nałożyć wymóg uzyskania zezwolenia w przypadku transferów wewnątrzunijnych innych produktów podwójnego zastosowania w przypadkach, gdy w momencie transferu:

- operator lub właściwy organ wie, że miejsce końcowego przeznaczenia przedmiotowych produktów znajduje się poza obszarem celnym Unii;
- wywóz tych produktów do miejsca końcowego przeznaczenia podlega wymogowi uzyskania zezwolenia w państwie członkowskim, z którego produkty te mają być wysłane i taki wywóz bezpośrednio z jego terytorium nie jest dozwolony na mocy zezwolenia generalnego lub zezwolenia globalnego;
- w państwach członkowskich, do których produkty te mają być przesłane, nie zostaną one poddane przetworzeniu ani obróbce.

Jak dokonać klasyfikacji produktu podwójnego zastosowania?

Każdy eksporter towarów, które stanowią produkty podwójnego zastosowania ma obowiązek zgłosić je odpowiednim organom i wystąpić o zezwolenie na ich wywóz poza granicę kraju lub UE. Należy pamiętać, że obowiązek ten dotyczy również towarów, których istotną częścią składową stanowi produkt, o którym mowa w rozporządzeniu 2021/821. Aby jednak prawidłowo zgłosić dany towar, musi on zostać właściwie sklasyfikowany. Listy kontrolne opracowano w sposób dosyć czytelny. Zadbano również, aby te same produkty nie ulegały powtórzeniu. Każda kategoria (od 0 do 9) została podzielona na 5 grup technicznych, tj.:

1. Grupa A – Systemy, urządzenia i części składowe;
2. Grupa B – Urządzenia testujące, kontrolne i produkcyjne;
3. Grupa C – Materiały;
4. Grupa D – Oprogramowanie;
5. Grupa E – Technologie.

Grupy techniczne z kolei posiadają numery klasyfikacyjne przyporządkowane do konkretnych produktów. Każdy z produktów podwójnego zastosowania został przy tym dokładnie opisany wraz z podaniem jego parametrów technicznych. Ostatnim elementem listy kontrolnej są uwagi (również uwagi techniczne), których zadaniem jest ułatwienie podjęcia prawidłowej decyzji klasyfikacyjnej poprzez uszczegółowienie danego produktu, objaśnienie niektórych pojęć, skierowanie do innego opisu, wskazanie na wyłączenia ustawowe czy ograniczenie lub rozszerzenie kontroli obrotu.

Klasyfikację przeprowadza się poprzez przyporządkowanie produktu do danej kategorii określonej przez rozporządzenie. Klasyfikacji należy dokonać w następujących etapach:

w nagłówku grupy, w nagłówku kategorii oraz tymi umieszczonymi przed całą listą kontrolną;

- Etap 5 – po zapoznaniu się z parametrami produktu oraz uwagami, należy podjąć decyzję, czy produkt przeznaczony do eksportu podlega kontroli;
- Etap 6 – jeżeli eksporter zdecyduje, że produkt podlega kontroli, powinien złożyć do ABW wniosek o wydanie zezwolenia. Wniosek składa się na specjalnym formularzu określonym w załączniku III rozporządzenia 2021/821.

Uwaga! Klasyfikacja kontroli eksportu produktów podwójnego zastosowania (ECN) nie zawsze pokrywa się z klasyfikacją kodów celnych (HS). Kody celne stanowią ujednoczony na skalę międzynarodową system nazw i numerów

Jak uzyskać zezwolenie na obrót produktami podwójnego zastosowania?

Rozporządzenie 2021/821 rozróżnia trzy rodzaje zezwoleń na obrót produktami podwójnego zastosowania:

- 1) indywidualne zezwolenie na wywóz – zezwolenie udzielone jednemu konkretnemu eksporterowi w odniesieniu do jednego użytkownika końcowego lub odbiorcy w państwie trzecim, obejmujące jeden lub więcej produktów podwójnego zastosowania;
- 2) globalne zezwolenie na wywóz – zezwolenie udzielone jednemu określone eksporterowi w odniesieniu do typu lub kategorii produktów

- Etap 1 – należy zweryfikować, czy dany produkt znajduje się na listach kontrolnych wskazanych w załączniku I rozporządzenia 2021/821;
- Etap 2 – jeżeli produkt znajduje się na jednej z list, należy określić jego numer kontrolny;
- Etap 3 – parametry techniczne produktu znajdującego się na liście należy porównać z parametrami rzeczywistymi rozpatrywanego produktu;
- Etap 4 – jeśli produkt spełnia wymagania, które zawarte są w liście kontrolnej, należy zapoznać się z uwagami przy numerze produktu,

służących do klasyfikacji produktów będących przedmiotem handlu. Kody HS stosowane są m.in. w taryfie celnej Unii Europejskiej. Na ich podstawie organy celne identyfikują dany produkt w celu ustalenia odpowiedniej opłaty celnej pobieranej przy odprawie. Komisja Europejska stworzyła tabelę relacji i zależności kodów ECN i HS, jednakże narzędzie to jest niedoskonałe. Możliwe jest, że jeden numer ECN będzie powiązany z kilkudziesięcioma różnymi klasyfikacjami HS lub jedna klasyfikacja HS będzie się odnosić do kilku numerów ECN.

podwójnego zastosowania, które może być ważne na wywóz do jednego lub większej liczby określonych użytkowników końcowych, lub w co najmniej jednym określonym państwie trzecim;

- 3) generalne unijne zezwolenie na wywóz – zezwolenie na wywóz w odniesieniu do wywozu do niektórych krajów przeznaczenia dostępne dla wszystkich eksporterów spełniających warunki i wymogi dotyczące jego stosowania, wymienione w sekcjach A–H załącznika II omawianego rozporządzenia.

Ważne! W przypadku zezwoleń indywidualnych i globalnych eksporter jest obowiązany do wystąpienia z wnioskiem o wydanie zezwolenia. W przypadku zezwolenia generalnego eksporter składa oświadczenie o korzystaniu z zezwolenia. Może tego dokonać wyłącznie podmiot spełniający wszystkie warunki określone w załączniku II rozporządzenia 2021/821.

Z wnioskiem o wydanie zezwolenia indywidualnego lub globalnego może wystąpić każdy podmiot będący eksporterem. Zgodnie z artykułem 2 ust. 3 rozporządzenia 2021/821 eksporterem jest każda osoba fizyczna lub prawna bądź każda spółka osobowa, która w czasie, gdy zostaje przyjęte zgłoszenie wywozowe lub zgłoszenie do powrotnego wywozu, bądź wywozowa deklaracja skrócona, pozostaje w stosunku umownym z odbiorcą w państwie trzecim i jest uprawniona do decydowania o wysłaniu produktów poza obszar celny Unii Europejskiej oraz która decyduje się na przekazanie oprogramowania lub technologii za pomocą środków komunikacji elektronicznej do państwa trzeciego nieznajdującego się na obszarze Wspólnoty. Rozporządzenie za eksportera uznaje również osobę fizyczną przewożącą produkty podwójnego zastosowania, które mają zostać wywiezione w bagażu osobistym tej osoby poza granice UE.

Wniosek o wydanie zezwolenia należy kierować do Ministerstwa Rozwoju i Technologii, Departamentu Obrotu Towarami Wrażliwymi i Bezpieczeństwa Technicznego, Wydziału Kontroli Eksportu. Wniosek ten jest zwolniony z jakichkolwiek opłat. Pismo należy sporządzić w języku polskim. Jeżeli oryginał dokumentu został sporządzony w języku obcym, należy dołączyć do niego tłumaczenie na język polski sporządzone przez tłumacza przysięgłego.

Do wniosku o zezwolenie na wywóz towarów należy załączyć:

- oświadczenie o posiadaniu koncesji (MSWiA) lub innych zezwoleń uprawniających do posiadania towaru o znaczeniu strategicznym lub prowadzenia działalności związanej z wnioskowanym obrotem, jeżeli posiadanie takich koncesji lub zezwoleń jest wymagane na podstawie przepisów innych ustaw, wraz z dodatkowymi cechami identyfikacyjnymi tych dokumentów;

- projekt umowy lub umowę dotyczącą obrotu, jeśli taka umowa jest wymagana w odniesieniu do danego obrotu albo list intencyjny lub zapytanie ofertowe;
- certyfi kat importowy lub oświadczenie końcowego użytkownika w przypadku wywozu lub transferu wewnątrzunijnego;
- zgodę właściwego zagranicznego organu na określone dysponowanie towarem w przypadku, gdy importer lub końcowy użytkownik zobowiązał się do uzyskania takiej zgody.

Jeżeli wniosek został wypełniony prawidłowo, a eksporter spełnia określone przez ustawodawcę wymagania, zezwolenie powinno zostać wydawane w przeciągu miesiąca, licząc od dnia złożenia wniosku. Indywidualne i globalne zezwolenia na wywóz są ważne przez okres do dwóch lat, chyba że właściwy organ postanowi inaczej.

Z kolei w przypadku generalnego unijnego zezwolenia eksporter spełniający ustawowe wymagania, aby móc wywieźć towary poza granice UE, nie musi składać wniosku o wydanie zezwolenia. Wystarczy, że złoży on oświadczenie o terminie rozpoczęcia międzynarodowego obrotu towarami podwójnego zastosowania. Oświadczenie należy złożyć organowi kontroli obrotu najpóźniej miesiąc od daty wywozu towaru.

Zezwolenie na produkty nieznajdujące się w rozporządzeniu

Towary lub ich części składowe, technologie lub usługi niewymienione w załączniku I rozporządzenia 2021/821 zostały uznane za produkty niezagrażające bezpieczeństwu krajowemu i pokojowi międzynarodowemu, a co za tym idzie nie podlegają omawianej kontroli eksportu. Jednak może się okazać, że niektóre spośród nich w przyszłości, już po wywiezieniu za granicę, zostaną zmodyfikowane i użyte jako broń lub wykorzystane do produkcji takiej broni (np. broni chemicznej lub jądrowej). Aby temu zapobiec, ustawodawca unijny zdecydował się w artykule 4 rozporządzenia 2021/821 wprowadzić klauzulę catch-all. Klauzula ta pozwala odpowiednim organom

na dokonanie kontroli każdego produktu niewymienionego w wykazie, jeżeli zachodzi podejrzenie, że jego wywóz może stanowić ryzyko dla bezpieczeństwa państw członkowskich. Zgodnie z ust. 2 wspomnianego przepisu eksporter będąc świadomym, że produkt podwójnego zastosowania, który zamierza wywieźć, może mieć zastosowanie militarne, ma obowiązek zgłosić ten fakt właściwemu organowi. Organ ten następnie podejmuje decyzję o ewentualnym poddaniu danego wywozu wymogowi uzyskania zezwolenia.

Produkty podwójnego zastosowania – reasumując

Wiadomym jest, iż sprzęt i technologia wojskowa, służąca obronności państwa, z uwagi na swój charakter i rangę musi być ściśle kontrolowana. Mniej oczywisty jest natomiast fakt, iż gros towarów produkowanych na rynek cywilny również może zostać wykorzystana jako broń lub inny sprzęt militarny. Towar charakteryzujący się dualizmem w przeznaczeniu stanowi produkt podwójnego zastosowania w rozumieniu rozporządzenia 2021/821. Każdy przedsiębiorca będący producentem, nieistotne czy prowadzącym jednoosobową działalność, czy prowadzącym korporację o globalnym zasięgu, powinien zdawać sobie sprawę, iż eksport produktów znajdujących się w wykazie ww. rozporządzenia wiąże się z obowiązkiem uzyskania stosownego zezwolenia. Ustawodawca unijny, mimo ustalenia zamkniętego katalogu produktów o podwójnym zastosowaniu, pozostawił organom kontrolnym furtkę w postaci instytucji catch-all. Zgodnie z nią organy te mają prawo do dokonania kontroli również towaru niewymienionego w wykazie, jeśli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że jego wywóz może stanowić ryzyko dla bezpieczeństwa krajowego.

Radosław Pilarski

adwokat i doradca restrukturyzacyjny z wieloletnim doświadczeniem w prawie cywilnym, gospodarczym oraz upadłościowym i restrukturyzacyjnym

¹ Dz. Urz. UE. L Nr 206, s. 1; dalej jako rozporządzenie 2021/821.

Brak konfliktu interesu i niekaralności w zamówieniach publicznych

O czym trzeba pamiętać?

Łukasz Mackiewicz

Zasada bezstronności i obiektywizmu, jako jedna z naczelnych zasad w zamówieniach publicznych, została wyrażona w art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1129, z 2020 r. poz. 288, 2320, z 2021 r. poz. 1598) – dalej P.z.p.

Wspomniany art. 17 ust. 3 P.z.p. stanowi, że czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia wykonują osoby zapewniające bezstronność i obiektywizm. Innymi słowy ustawodawca wymaga od zamawiającego, aby osoby zaangażowane w postępowanie o udzielenie zamówienia zapewniały bezstronność i obiektywizm zarówno w przygotowaniu, jak i w trakcie prowadzonego postępowania. Określenia „bezstronność” i „obiektywizm” należy podać za M. Stachowiak, która wskazuje, że „Obiektywizm oznacza „stosunek do czegoś lub kogoś wolny od uprzedzeń i niezależny od opinii innych ludzi, bezstronność” (Uniwersalny słownik języka polskiego, t. 2, K–O, red. S. Dubisz,

Warszawa 2003, s. 1053). Obiektywizm wiąże się zatem z przedstawianiem bądź ocenianiem czegoś w sposób zgodny ze stanem faktycznym, niezależnie od własnych opinii, uczuć i interesów. Z kolei „bezstronność należy rozumieć jako brak stronniczości, uprzedzenia lub faworyzowania” (M. Stachowiak [w:] W. Dzierżanowski, Ł. Jaźwiński, J. Jerzykowski, M. Kittel, M. Stachowiak, Prawo zamówień publicznych. Komentarz, Warszawa 2021, art. 17).

Umocowanie zasady bezstronności i obiektywizmu

Wprowadzenie przez krajowego ustawodawcę do systemu prawa zamówień publicznych zasady bezstronności i obiektywizmu ma swoje źródło w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych,

uchylającej dyrektywę 2004/18/WE. Zgodnie z artykułem 24 państwa członkowskie zapewniają podjęcie przez instytucje zamawiające odpowiednich środków, by skutecznie zapobiegać konfliktom interesów, a także rozpoznawać i likwidować je, gdy powstają w związku z prowadzeniem postępowań o udzielenie zamówień, by nie dopuścić do ewentualnego zakłócenia konkurencji i zapewnić równe traktowanie wszystkich wykonawców. Pojęcie konfliktu interesów obejmuje co najmniej każdą sytuację, w której członkowie personelu instytucji zamawiającej lub dostawcy usług w zakresie obsługi zamówień działającego w imieniu instytucji zamawiającej biorący udział w prowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia lub mogący wpłynąć na wynik tego postępowania mają, bezpośrednio lub pośrednio, interes finansowy, ekonomiczny lub inny interes osobisty, który postrzegać można jako zagrażający ich bezstronności i niezależności w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia.

Osobami wykonującymi czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania są osoby występujące po stronie zamawiającego. W pierwszej kolejności będą to pracownicy zamawiającego, zatrudnieni przez niego na podstawie umowy o pracę. Niemniej ustawodawca w art. 17 ust. 3 P.z.p. nie odnosi się wprost do pracowników, a ogólnie do bliżej nieokreślonej grupy osób wykonujących czynności wskazane w tymże przepisie. W związku z powyższym osobami zaangażowanymi przez zamawiającego do wykonywania czynności związanych z przygotowaniem lub prowadzeniem postępowania przetargowego będą także osoby działające na podstawie umowy zlecenia, o dzieło, agencyjnej lub innej umowy, w tym eksperci zaproszeni do udziału w pracach komisji przetargowej, a także

zamawiającego, członek komisji przetargowej oraz inne osoby wykonujące czynności związane z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia po stronie zamawiającego lub osoby mogące wpłynąć na wynik tego postępowania lub osoby udzielające zamówienia podlegają wyłączeniu z dokonywania tych czynności, jeżeli po ich stronie występuje konflikt interesów.

Kiedy dochodzi do konfliktu interesów?

W P.z.p. określono katalog zamknięty okoliczności, z których wynika, że konflikt interesów występuje wówczas, gdy wymienione w art. 56 ust. 1 P.z.p. osoby:

- w okresie 3 lat przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia pozostawały w stosunku pracy lub zlecenia z wykonawcą, otrzymywały od wykonawcy wynagrodzenie z innego tytułu lub były członkami organów zarządzających lub organów nadzorczych wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia;
- pozostają z wykonawcą w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że istnieje uzasadniona wątpliwość co do ich bezstronności lub niezależności w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia z uwagi na posiadanie bezpośredniego lub pośredniego interesu finansowego, ekonomicznego lub osobistego w określonym rozstrzygnięciu tego postępowania.

inne podmioty mające wpływ na przebieg oraz wynik postępowania.

Zwrócić należy uwagę, iż powyższy przepis odnosi się nie tylko do zasady bezstronności i obiektywizmu, ale także do pojęcia konfliktu interesów. Na gruncie polskiego systemu prawa zamówień publicznych kwestie dotyczące konfliktu interesów reguluje art. 56 P.z.p. Przepis ten należy uznać, za przepis realizujący i wykonujący zasadę bezstronności i obiektywizmu ustanowioną w art. 17 ust. 3 P.z.p. w praktyce. Art. 56 ust. 1 P.z.p. wskazuje, że kierownik

- ubiegają się o udzielenie tego zamówienia,
- pozostają w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia, lub są związane z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli albo pozostają we wspólnym pożyciu z wykonawcą, jego zastępcą prawnym lub członkami organów zarządzających lub organów nadzorczych wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia,

Ponadto wskazać należy, że kierownik zamawiającego, członek komisji przetargowej oraz inne osoby wykonujące czynności związane z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia po stronie zamawiającego lub osoby mogące wpłynąć na wynik tego postępowania lub osoby udzielające zamówienia podlegają również wyłączeniu z dokonywania tych czynności, jeżeli zostały prawomocnie skazane za przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia, o którym mowa w art. 228–230a, art. 270, art. 276, art. 286, art. 287, art. 296,

art. 296a, art. 297, art. 303 lub art. 305 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeksu karny, o ile nie nastąpiło zatarcie skazania (zob. art. 56 ust. 3 P.z.p.).

Oświadczenie

Weryfikacja nienaruszalności zasady bezstronności i obiektywizmu spoczywa na zamawiającym. W celu zbadania przesłanek wystąpienia konfliktu interesów lub podstaw wyłączenia, o którym mowa w art. 56 ust. 3 P.z.p., zgodnie z art. 56 ust. 4 P.z.p. osoby wskazane w art. 56 ust. 1 i 3 P.z.p. składają, pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, oświadczenie w formie pisemnej o istnieniu albo braku istnienia okoliczno-

take oświadczenie może być złożone w formie elektronicznej. Do zachowania elektronicznej formy czynności prawnej, o czym stanowi art. 781 § 1 Kodeksu cywilnego, wystarcza złożenie oświadczenia woli w postaci elektronicznej i opatrzenie go kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Jednocześnie wskazać należy, na ciążący na kierowniku zamawiającego lub osobie, której powierzył on czynności w postępowaniu obowiązek uprzedzenia osoby składającej oświadczenie o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Uprzedzenie musi nastąpić przed odebraniem oświadczenia. Złożenie oświadczenia niezgodnego z prawdą zgodnie z art. 233 § 1 Kodeksu karnego zagrożone jest karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

ści, o których mowa w art. 56 ust. 2 lub 3 P.z.p. Na podstawie o art. 78 § 1 Kodeksu cywilnego wskazać należy, że do zachowania pisemnej formy czynności prawnej wystarcza złożenie własnoręcznego podpisu na dokumencie obejmującym treść oświadczenia woli. Z uwagi na elektroniczność zamówień publicznych wskazać należy, że z oświadczeniem złożonym w formie pisemnej równoważne jest oświadczenie złożone w formie elektronicznej, co wynika wprost z art. 781 § 2 Kodeksu cywilnego. A to oznacza, że dla zachowania formy wskazanego w art. 56 ust. 4 P.z.p. oświadczenia woli,

Istotnym zagadnieniem związanym ze składaniem oświadczenia, o którym mowa w art. 56 ust. 4 P.z.p., jest termin jego złożenia. Kwestie te zostały uregulowane kolejno w art. 56 ust. 5 i 6 P.z.p.

Termin złożenia przez osoby wymienione w art. 56 ust. 1 P.z.p. oświadczenia dotyczącego konfliktu interesów jest faktycznie uzależniony od wystąpienia bądź nie konfliktu interesów. Oświadczenie o istnieniu konfliktu interesów, składa się niezwłocznie po powzięciu wiadomości o jego istnieniu, a oświadczenie o braku istnienia konfliktu

interesu składa się nie później niż przed zakończeniem postępowania o udzielenie zamówienia. Innymi słowy treść składanego oświadczenia uzależniona jest od istnienia bądź nie konfliktu interesów. W związku z tym przyjmuje się, że istnieje domniemanie od chwili wykonywania czynności związanych z przeprowadzaniem postępowania do momentu złożenia oświadczenia o występowaniu konfliktu interesów, że wobec osób występujących po stronie zamawiającego nie zachodzi żadna z okoliczności wymienionych w art. 56 ust. 2 P.z.p. Domniemanie to zostaje potwierdzone poprzez złożenie oświadczenia o braku istnienia konfliktu interesów, które składa się nie później niż przed zakończeniem postępowania o udzielenie zamówienia. Natomiast potencjalny moment ujawnienia się powstania konfliktu interesów z reguły następuje z chwilą otwarcia ofert bądź wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Jednak na uwadze należy mieć fakt, że potencjalny konflikt interesów może pojawić się na znacznie wcześniejszym etapie postępowania. Zdarzeniem stanowiącym również moment ujawnienia się konfliktu interesów może być na przykład zwrócenie się wykonawcy do zamawiającego z wnioskiem o wyjaśnienie dokumentów zamówienia. Jeżeli zostanie stwierdzony konflikt interesów, tj. zaistnieją okoliczności wymienione w art. 56 ust. 2 P.z.p., to wyłączenie określonej osoby z podejmowania czynności w przetargu powinno nastąpić niezwłocznie np. po ustaleniu kręgu wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia i powzięciu wiadomości o istnieniu podstaw do wyłączenia się z postępowania.

Zwrócić należy uwagę, że kierownik zamawiającego może powierzyć wykonywanie zastrzeżonych dla siebie czynności innej osobie, jednocześnie nie uczestniczyć w tych czynnościach ani nie podejmować decyzji związanych z prowadzonym postępowaniem. W takim wypadku nie będzie on zobowiązany do złożenia oświadczenia o istnieniu albo braku istnienia konfliktu interesów.

Ustawodawca w art. 56 P.z.p. odnosi się do osób mogących wpłynąć na wynik postępowania. Jednocześnie nie określa żadnego katalogu tych osób, przez co uznać należy, iż ma on charakter otwarty. Jednakże jak wskazuje Urząd

Zamówień Publicznych „niemniej zawsze musi dotyczyć osób, które mają bezpośredni (dzięki działaniu własnemu) lub pośredni (dzięki możliwości wpłynięcia na decyzję innych) wpływ na wynik postępowania. Innymi słowy osoby mogące wpłynąć na wynik postępowania to osoby, których udział w procesie przeprowadzania danego postępowania albo pozycja służbowa w strukturze zamawiającego mają realne znaczenie dla procesu decyzyjnego w postępowaniu, a co za tym idzie wyłonienia wykonawcy zamówienia. Oceniając, czy dana osoba może potencjalnie wpłynąć na wynik postępowania, należy uwzględnić charakter i znaczenie wykonywanej przez nią czynności albo możliwość wpływania na decyzję o wyborze danego wykonawcy” (zob. <https://www.uzp.gov.pl/aktualnosci/katalog-osob-zobowiazanych-do-zlozenia-oswiadczen,-o-ktorych-mowa-w-art.-56-ust.-4-ustawy-prawo-zamowien-publicznych>).

Wśród osób zobowiązanych do złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 56 ust. 4 P.z.p., są także osoby udzielające zamówienia publicznego. Przez osobę udzielającą zamówienia publicznego należy rozumieć osobę podpisującą umowę w sprawie zamówienia publicznego. Co ciekawe na etapie realizacji umowy, gdy miałyby dojść do jej zmiany, a zmiana wymagałaby zawarcia aneksu, osoba podpisująca aneks nie jest już zobowiązana do złożenia oświadczenia, o których mowa w art. 56 ust. 4 P.z.p., postępowanie o zamówienie publiczne kończy się m.in. z chwilą jego udzielenia, czyli podpisania umowy. W związku z tym aneksowanie umowy nie stanowi już czynności w postępowaniu, jak również nie jest udzieleniem zamówienia publicznego.

Natomiast oświadczenie o braku lub istnieniu przesłanek wykluczenia, o których mowa w art. 56 ust. 3 P.z.p., składa się przed rozpoczęciem wykonywania czynności związanych z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia. Nie ma potrzeby składania takiego oświadczenia, gdy doszło już do zatarcia skazania. Podkreślić należy, iż obowiązkiem złożenia oświadczenia dotyczy tego samego kręgu osób występujących po stronie zamawiającego zobowiązanych do składania oświadczenia

o istnieniu albo braku istnienia konfliktu interesów.

Zatarcie skazania

Kwestię zatarcia skazania reguluje Kodeks karny między innymi w art. 107. Zgodnie z § 1 tego przepisu w razie skazania na karę pozbawienia wolności lub karę 25 lat pozbawienia wolności, zatarcie skazania następuje z mocy prawa z upływem 10 lat od wykonania lub darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania. Sąd może na wniosek skazanego zarządzić zatarcie skazania już po upływie 5 lat, jeżeli skazany w tym okresie przestrzegał porządku prawnego, a wymierzona kara pozbawienia wolności nie przekraczała 3 lat. W razie skazania na karę ograniczenia wolności zatarcie skazania następuje z mocy prawa z upływem 3 lat od wykonania lub darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania. Natomiast w przypadku skazania na grzywnę zatarcie skazania następuje z mocy prawa z upływem roku od wykonania lub darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania.

Sankcje

Istotną kwestią, którą należy poruszyć, są sankcje za naruszenie art. 56 ust. 4 i następne P.z.p. Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niezłożenie przez kierownika zamawiającego, członka komisji przetargowej oraz inne osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursie po stronie zamawiającego, lub mogące mieć wpływ na wynik tego postępowania lub konkursu, oświadczenia o braku lub istnieniu okoliczności powodujących wyłączenie z tego postępowania lub konkursu. Ponadto naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niewyłączenie z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursu osoby podlegającej wyłączeniu z takiego postępowania lub konkursu na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych.

Karami za naruszenie dyscypliny finansów publicznych są:

- upomnienie,
- nagana,
- kara pieniężna (wymierza się w wysokości od 0,25 do trzykrotności miesięcznego wynagrodzenia osoby odpowiedzialnej za naruszenie dyscypliny finansów publicznych – obliczonego jak wynagrodzenie za czas urlopu wypoczynkowego – należnego w roku, w którym doszło do tego naruszenia)
- zakaz pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi (wymierza się na okres roku do 5 lat).

Ponadto, zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie warunków obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień, który zawiera stawki procentowe stosowane przy obniżaniu wartości korekt finansowych i pomniejszeń dla poszczególnych kategorii nieprawidłowości indywidualnych, ujawnienie konfliktu interesów wpływającego na wynik postępowania o udzielenie zamówienia, co przekłada się na naruszenie następujących przepisów P.z.p.: art. 17 ust. 3, art. 52, art. 56 (tu: zmowa przetargowa, brak złożenia oświadczenia), art. 109 ust. 1 pkt 6, art. 332, art. 335 ust. 3, skutkuje nałożeniem korekty w stawce 100%. Powyższe dotyczy zamówień realizowanych ze środków publicznych w ramach projektów objętych współfinansowaniem.

Wyłączenie i wykluczenie

W przypadku gdy w toku prowadzonego postępowania dojdzie do konfliktu interesów, osoby wykonujące w tym postępowaniu czynności, podlegają wyłączeniu z wykonywania czynności, a czynności już realizowane powtarza się. Nie dotyczy to czynności otwarcia ofert oraz innych czynności faktycznych, które nie mają wpływu na wynik postępowania.

Wskazać należy także, że w wyniku prawomocnego skazania wyklucza się nie tylko właściwą osobę ze strony zamawiającego, ale także wykonawcę, który

Oświadczenie o braku lub istnieniu przesłanek wykluczenia składa się przed rozpoczęciem wykonywania czynności związanych z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia.

został skazany prawomocnie za przestępstwa wymienione w art. 108 ust. 1 pkt 1 i 2 i art. 109 ust. 1 pkt 2 lit. a) i b) i 3 (przesłanki fakultatywne wykluczenia) P.z.p. Zgodnie z art. 108 ust. 1 pkt 1 i 2 z postępowania wyklucza się wykonawcę, który będąc osobą fizyczną został prawomocnie skazany za przestępstwo:

- udziału w zorganizowanej grupie przestępczej albo związku mającym na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, o którym mowa w art. 258 Kodeksu karnego,
- handlu ludźmi, o którym mowa w art. 189a Kodeksu karnego,
- o którym mowa w art. 228–230a, art. 250a Kodeksu karnego lub w art. 46 lub art. 48 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie,
- finansowania przestępstwa o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 165a Kodeksu karnego, lub przestępstwo udaremniania lub utrudniania stwierdzenia przestępnego pochodzenia pieniędzy lub ukrywania ich pochodzenia, o którym mowa w art. 299 Kodeksu karnego,
- o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 115 § 20 Kodeksu karnego, lub mające na celu popełnienie tego przestępstwa,
- powierzenia wykonywania pracy małoletniemu cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. poz. 769 oraz z 2020 r. poz. 2023),
- przeciwko obrotowi gospodarczemu, o których mowa w art. 296–307 Kodeksu karnego, przestępstwo oszustwa, o którym mowa w art. 286 Kodeksu karnego, przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów,

o których mowa w art. 270–277d Kodeksu karnego, lub przestępstwo skarbowe.

Z postępowania wyklucza się także wykonawcę, który został skazany prawomocnym wyrokiem za odpowiedni jak wyżej czyn zabroniony określony w przepisach prawa obcego.

Wyklucza się także wykonawcę, jeżeli urzędującego członka jego organu zarządzającego lub nadzorczego, wspólnika spółki w spółce jawnej lub partnerskiej albo komplementariusza w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej lub prokurenta prawomocnie skazano za któreś z tych przestępstw.

W przypadku postawienia przez zamawiającego fakultatywnych przesłanek wykluczenia, wyklucza się wykonawcę, który:

- będąc osobą fizyczną skazano prawomocnie za przestępstwo przeciwko środowisku, o którym mowa w rozdziale XXII Kodeksu karnego lub za przestępstwo przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, o którym mowa w rozdziale XXVIII Kodeksu karnego, lub za odpowiedni czyn zabroniony określony w przepisach prawa obcego,
- będąc osobą fizyczną prawomocnie ukaranego za wykroczenie przeciwko prawom pracownika lub wykroczenie przeciwko środowisku, jeżeli za jego popełnienie wymierzono karę aresztu, ograniczenia wolności lub karę grzywny.

Jeżeli urzędującego członka organu zarządzającego lub nadzorczego wykonawcy, wspólnika spółki w spółce jawnej lub partnerskiej albo komplementariusza w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej lub prokurenta prawomocnie skazano za przestępstwo lub ukarano za wykroczenie, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 2 lit. a lub b, również się go wyklucza.

Niemniej ustawodawca nie przewiduje bezterminowego wykluczenia wykonawcy z brania udziału w postępowaniach przetargowych. W art. 111 P.z.p. określił okres wykluczenia wykonawcy z postępowania.

Wykluczenie wykonawcy następuje:

- w przypadkach, o których mowa w art. 108 ust. 1 pkt 1 lit. a-g i pkt 2,

na okres 5 lat od dnia uprawomocnienia się wyroku potwierdzającego zaistnienie jednej z podstaw wykluczenia, chyba że w tym wyroku został określony inny okres wykluczenia;

- w przypadkach, o których mowa w:
 - art. 108 ust. 1 pkt 1 lit. h i pkt 2, gdy osoba, o której mowa w tych przepisach, została skazana za przestępstwo wymienione w art. 108 ust. 1 pkt 1 lit. h,
 - art. 109 ust. 1 pkt 2 i 3 na okres 3 lat od dnia uprawomocnienia się odpowiednio wyroku potwierdzającego zaistnienie jednej z podstaw wykluczenia, wydania ostatecznej decyzji lub zaistnienia zdarzenia będącego podstawą wykluczenia, chyba że w wyroku lub decyzji został określony inny okres wykluczenia;
- w przypadku, o którym mowa w art. 108 ust. 1 pkt 4, na okres, na jaki został prawomocnie orzeczony zakaz ubiegania się o zamówienia publiczne;
- w przypadkach, o których mowa w art. 108 ust. 1 pkt 5, art. 109 ust. 1 pkt 4, 5, 7 i 9, na okres 3 lat od zaistnienia zdarzenia będącego podstawą wykluczenia;
- w przypadku, o którym mowa w art. 109 ust. 1 pkt 8, na okres 2 lat od zaistnienia zdarzenia będącego podstawą wykluczenia;
- w przypadku, o którym mowa w art. 109 ust. 1 pkt 10, na okres roku od zaistnienia zdarzenia będącego podstawą wykluczenia;
- w przypadkach, o których mowa w art. 108 ust. 1 pkt 6 i art. 109 ust. 1 pkt 6, w postępowaniu o udzielenie zamówienia, w którym zaistniało zdarzenie będące podstawą wykluczenia.

Łukasz Mackiewicz

radca prawny, partner zarządzający kancelarii Mackiewicz Parzych i Partnerzy – Radcowie Prawni. Pasjonat i praktyk zamówień publicznych. Występuje jako pełnomocnik wykonawców i zamawiających w postępowaniach przed sądami wszystkich instancji oraz Krajową Izbą Odwoławczą

Spotkania B2B online i onsite na targach MEDICA 2021, 15-18 listopada 2021 r., Düsseldorf, Niemcy

Ośrodek Enterprise Europe Network przy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości zaprasza do wzięcia udziału w spotkaniach B2B „Healthcare Brokerage Event 2021”, organizowanych dla przedstawicieli branży medycznej w ramach targów MEDICA 2021.

Wydarzenie odbędzie się zarówno w **formule online**, w dniach 1 października – 23 grudnia 2021, **jak i stacjonarnie** w trakcie trwania targów, w dniach 15–18 listopada 2021 r.

Spotkania są przeznaczone przede wszystkim dla **dystrybutorów i producentów działających w branży medycznej**, ale również dla lekarzy, farmaceutów, ordynatorów, dyrektorów i przedstawicieli szpitali, fizjoterapeutów, a także menadżerów administracyjnych szpitali i ośrodków medycznych.

Jak to działa?

- Uczestnicy w formularzu rejestracyjnym na stronie internetowej określają profil swojej działalności oraz rodzaj współpracy, którą chcieliby nawiązać.
- Dane zarejestrowanych firm są umieszczane w katalogu na stronie internetowej wydarzenia.
- Z katalogu online zarejestrowani uczestnicy dokonują wyboru firm, z którymi chcieliby umówić spotkania.
- W wybranych terminach odbędą się serie uprzednio zaaranżowanych, indywidualnych rozmów online/onsite.

Oficjalnym językiem spotkań będzie **angielski**.

Koszty uczestnictwa

Koszt udziału w spotkaniach B2B wynosi:

- 100 euro w przypadku firm, ośrodków medycznych, instytutów naukowych,
- 50 euro w przypadku start-upów (działających nie dłużej niż 3 lata – od 1 stycznia 2018 r.),

- dla dystrybutorów, importerów, kupców, inwestorów – udział w spotkaniach jest **nieodpłatny!**

Ważne terminy

- Termin rejestracji – 14 listopada 2021 r.
- Spotkania B2B online: od 1 października do 23 grudnia 2021 r.
- Spotkania B2B onsite: 15–18 listopada 2021 r. (hala 6, stoisko nr A6.1)

Dodatkowe pytania dotyczące udziału w giełdzie kooperacyjnej prosimy kierować na adres: agnieszka_promianowska@parp.gov.pl.

Giełda kooperacyjna podczas Wystawy Światowej EXPO Dubaj 2021, 23–25 stycznia 2022 r.

Ośrodek Enterprise Europe Network przy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości zaprasza do wzięcia udziału w międzynarodowej giełdzie kooperacyjnej, która odbędzie się podczas Wystawy Światowej EXPO.

Wystawy Światowe EXPO to największe i najbardziej prestiżowe wydarzenia na świecie, łączące wątki gospodarcze, promocyjne, kulturalne i turystyczne. **EXPO 2021 w Dubaju odbędzie się między 1 października 2021 r. a 31 marca 2022 r.** To pierwsza tego typu wystawa w kraju arabskim. Będzie miejscem prezentacji dorobku ponad 200 państw i organizacji międzynarodowych.

Udział w giełdzie kooperacyjnej podczas EXPO **umożliwi nie tylko nawiązanie bezpośrednich kontaktów biznesowych z zagranicznymi partnerami, ale też pozwoli się zapoznać z najnowocześniejszymi trendami i technologiami** prezentowanymi na wystawie.

Dla kogo?

Giełda kooperacyjna przeznaczona jest dla przedstawicieli firm i innych podmiotów oferujących swoje produkty i usługi w następujących sektorach gospodarki:

- motoryzacja i elektromobilność,
- biotechnologia i technologie środowiskowe,
- energetyka odnawialna,
- zrównoważone budownictwo,
- przemysł 4.0,
- ICT.

Na czym polega giełda?

- Uczestnicy w formularzu rejestracyjnym dostępnym online uzupełniają wszystkie niezbędne informacje i wskazują swojego lokalnego partnera (PL – Polish Agency for Enterprise Development [PARP]), a następnie określają profil swojej działalności oraz rodzaj współpracy, którą chcieliby nawiązać.
- Dane zarejestrowanych firm umieszczone są w katalogu online na stronie internetowej giełdy.
- Z katalogu online zarejestrowani uczestnicy dokonują wyboru firm, z którymi chcieliby spotkać się podczas giełdy.
- Po zamknięciu rejestracji (z reguły na kilka dni robocze przed rozpoczęciem wydarzenia) system dokona automatycznego ustalenia agendy spotkań dla każdego z zarejestrowanych uczestników. Każdy z uczestników otrzyma swoją indywidualną agendę drogą mailową przed rozpoczęciem giełdy kooperacyjnej.
- W dniach **23–25 stycznia 2022 r.**, przy ponumerowanych stolikach na terenie Wystawy Światowej EXPO w Dubaju, odbędą się serie uprzednio zaaranżowanych 30-minutowych spotkań B2B.

Koszty

Koszt udziału w giełdzie kooperacyjnej wynosi **125 euro od osoby**.

W tej cenie uczestnicy będą mieli zapewniony udział w spotkaniach B2B i warsztatach tematycznych, możliwość wizyty w Specjalnej Strefie Ekonomicznej i firmach tam działających, a także bilet wejściowy na teren Wystawy Światowej.

Szczegółowy program wydarzenia i szczegółowa instrukcja rejestracji znajduje się na: www.een.org.pl.

Dodatkowych informacji udziela: Agnieszka Promianowska, agnieszka_promianowska@parp.gov.pl.

Oferty współpracy

Bułgaria

Bułgarskie MŚP poszukuje dostawców towarów HoReCa do zawarcia umowy o świadczenie usług dystrybucyjnych. Firma oferuje udostępnienie internetowej platformy handlowej, na której dostawcy (dystrybutorzy) mogą przedstawić swoje produkty, zaś odwiedzający mogą dokonać zakupu oferowanych towarów. Numer referencyjny BRBG20210802001

Czechy

Czeski producent preparatów na grzybicę skóry i paznokci nawiąże współpracę z dystrybutorami. Oferowane produkty wykorzystują działanie paszytów potrafiących zwalczyć ponad 40 rodzajów grzybów wywołujących stany chorobowe. Przez to są bezpieczniejsze od klasycznych specyfików działających na bazie substancji chemicznych. Poszukiwani partnerzy powinni specjalizować się w dystrybucji kosmetyków do drogerii, aptek i supermarketów. Numer referencyjny BOCZ20200603001

Francja

Francuska firma przemysłowa, działająca w branży rolno-spożywczej, poszukuje podwykonawców specjalizujących się w przetwarzaniu pasty pochodzenia zwierzęcego. Poszukiwany partner powinien dysponować odpowiednim zapleczem wyposażonym w piec próżniowe do suszenia pasty i przerabiania jej na proszek. Firma powinna mieć odpowiednie pozwolenia weterynaryjne oraz być w stanie przetworzyć kilka ton produktu rocznie. Numer referencyjny BRFR20210723001

Holandia

Holenderska marka dziecięca poszukuje w Europie producentów pikowanych wyrobów tekstylnych dla dzieci. Firma została założona w 2019 roku i obecnie swoją produkcję realizuje w Chinach. Koncentruje się na dużych pikowanych matach z poliestrów do zabawy, ale planuje zwiększyć swój asortyment

w zakresie tekstyliów dla dzieci, takich jak plecaki, koce czy poszwy. Potencjalni partnerzy powinni móc zapewnić kompleksową produkcję z certyfikowanych ekologicznych tkanin. Numer referencyjny BRNL20211004001

Holenderski szpital, który wdraża zrównoważoną politykę w zakresie działalności laboratoryjnej, poszukuje partnerów oferujących rozwiązania i technologie pozwalające na właściwe zagospodarowanie odpadów pochodzących z laboratoriów testowych. Firma jest zainteresowana nawiązaniem współpracy z podmiotami z obszaru przemysłu lub szkolnictwa wyższego, które mają doświadczenie w działalności recyklingowej dla laboratoriów. Szpital jest zainteresowany zawarciem umowy o współpracę techniczną. Numer referencyjny TRNL20210927001

Niemcy

Niemiecka firma, zajmująca się planowaniem, projektowaniem i produkcją drewnianego wyposażenia placów zabaw dla dzieci, poszukuje partnerów dystrybucyjnych. Mogą nimi być architekci krajobrazu, firmy instalacyjne lub urbaniści. Potencjalny partner wykonywałby zamówienie w ścisłym porozumieniu z niemieckim przedsiębiorstwem. Numer referencyjny BRDE20210729001

Rosja

Firma z Rosji poszukuje dostawców koncentratów i przecierów z maliny, wiśni, czarnej porzeczki oraz innych, egzotycznych owoców. Wszystkie produkty muszą posiadać odpowiednie certyfikaty i być zapakowane w hermetyczne pojemniki lub muszą być zamrożone. Przedsiębiorstwo jest zainteresowane zawarciem umów dostawy. Numer referencyjny

Rumunia

Rumuński importer i dystrybutor artykułów papierniczych i szkolnych, a także zabawek i upominków poszukuje

nowych dostawców. Firma prowadzi sprzedaż stacjonarną i online. Jej oferta obejmuje takie kategorie, jak: artykuły szkolne, plastyczne i rękodzieło, artykuły biurowe, upominki (zestawy herbaty i akcesoriów do herbaty, zabawki, kartki okolicznościowe itp.). Numer referencyjny BRRO20210922002

Rumuński dystrybutor kosmetyków naturalnych, suplementów diety i zdrowej żywności poszukuje producentów naturalnych i ekologicznych produktów. Kontrahent z Rumunii zainteresowany jest nawiązaniem współpracy w ramach umowy dystrybucyjnej. Numer referencyjny BRRO20210922004

Słowenia

Słoweński start-up, producent innowacyjnego napoju niskoalkoholowego (seltzer), jest zainteresowany nawiązaniem współpracy z browarami i rozlewniemi napojów, które mogłyby oferować usługi produkcji napojów według receptury opracowanej przez start-up oraz rozlewu tych napojów w ramach umowy produkcyjnej lub outsourcingowej. Numer referencyjny BRSL20210917001

Ukraina

Ukraiński producent kosmetyków nawiąże współpracę z dostawcami szklanych flakonów z atomizerem. Oferta firmy obejmuje kosmetyki do pielęgnacji twarzy, ciała i włosów, dla dzieci, perfumy i parafarmaceutyki. Numer referencyjny BRUA20210826001

Wielka Brytania

Brytyjska firma e-commerce, oferująca ekologiczny detergent do prania w formie cienkich arkuszy, poszukuje europejskiego producenta z doświadczeniem w opracowywaniu przyjaznych dla środowiska produktów. Arkusze rozpuszczają się zarówno w gorącej, jak i zimnej wodzie. Są w 100% wolne od plastiku, wegańskie i mają bardzo niski ślad węglowy. Numer referencyjny BRUK20210809001

Skorzystaj z bezpłatnych porad ekspertów

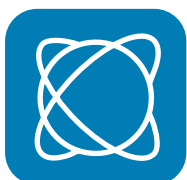
Ośrodek Enterprise Europe Network przy PARP oferuje bezpłatne usługi informacyjne z zakresu prawa oraz polityk i programów UE, internacjonalizacji przedsiębiorstw, innowacji i transferu technologii

Nasi konsultanci

Odpowiedzą na pytania dotyczące kwestii prawnych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej na wspólnym rynku europejskim (Polska i inne kraje Unii Europejskiej), obejmujących w szczególności dziedziny takie jak:

- sprzedaż towarów i świadczenie usług na wspólnym rynku UE
- rozpoczynanie działalności gospodarczej
- zatrudnianie pracowników
- wprowadzanie produktów do obrotu, bezpieczeństwo produktów, oznakowanie CE
- podatki i cła
- ochrona konkurencji i konsumentów
- własność intelektualna i przemysłowa
- zamówienia publiczne

Pomogą w nawiązaniu współpracy biznesowej i technologicznej z zagranicznymi partnerami

Udzielą informacji na temat wsparcia finansowego i organizacyjnego dostępnego w ramach programów Unii Europejskiej, np. HORYZONT 2020 i COSME

Zapraszamy do zadawania pytań za pośrednictwem formularza kontaktowego na stronie

<https://www.een.org.pl/een/bezplatne-porady-naszych-ekspertow>